

spolupráce • projekty • lidé • dotace • granty • peníze

ZPRAVODAJ

Místní akční skupiny Posázaví

1/2023

Projekt Čistá řeka Sázava
už je plnoletý!

Vzpomínka na věčného kluka
Lubomíra Lipského

Sen o voňavé domácí marmeládě
proměněný ve skutečnost

Projekt Čistá řeka Sázava už je plnoletý!

Velký úklid 80kilometrového úseku řeky Sázavy mezi Kácovem a Pikovicemi se letos uskuteční od 14. do 16. dubna. Projekt známý jako Čistá řeka Sázava letos dosáhne plnoletosti! Stejně jako v předchozích 17 letech budou dobrovolníci z hladiny i břehů sbírat vše, co tam nepatří. K účasti je třeba se přihlásit předem na www.cistarekasazava.cz. Loni se do akce zapojilo celkem 761 lidí, kteří sesbírali 16,284 tuny odpadků.

„Při online registraci musí účastník vyplnit všechny informace, které by měl organizátor podobné akce vědět, například o zdravotní způsobilosti dobrovolníka. Může to udělat v klidu domova a odpadne tak ‚papírování‘, které zdržovalo každý začátek úklidu,“ řekla ředitelka Posázaví o.p.s. Bohunka Zemanová.

„Za těch 18 let může být pro někoho projekt Čistá řeka Sázava už rutinou. My se ale každoročně snažíme o jeho vylepšení. Online registraci už jsme sice měli, pořád tu byl ale jeden papír – Čestné prohlášení –, který musel každý účastník při nástupu na úklid podepsat a odevzdat. V dnešní digitální době jsme se rozhodli to změnit. Každý bude mít dostatek času si přečíst, k čemu se účastí na akci zavazuje, co k ní potřebuje... Pokud vše správně vyplní, potvrzená registrace mu při-

jde e-mailem,“ dodala manažerka projektu Bára Melounová.

Dobrovolníci vyčistí i přítoky

Uklízet se opět budou i přítoky Sázavy. Dobrovolníci vyrazí například k Jevanskému potoku. „Stejně jako v předchozích letech budeme uklízet individuálně,“ potvrdil za místní organizátory Evžen Zeman. Tradičně se uskuteční také akce „úklid Mnichovky“ – začíná se v Hrušově a končí pod zříceninou hradu Zlenice na Baštírně – tamní říční lázně uklidí další parta dobrovolníků. Podesáté projde jarní očistou i Benešovský potok.

Po dvouleté přestávce způsobené koronavirem organizátoři připravují také tradiční „poúklidové“ setkání dobrovolníků. Uskuteční se jako Karneval na řece, a to 3. června v kempu Pod Vrbou v Sázavě. Bude mít podobu setkání recesistických plavidel, která vyrobí a předvedou skupiny dobrovolníků, kteří se letos zapojí do úklidu.

Zájemci o úklid řeky nemusí ruku k dílu přiložit jen během zmíněného prodlouženého víkendu, sbírat odpadky z břehů mohou po celý rok. V 17leté historii se do projektu Čistá řeka Sázava zapojilo přes 16 000 dobrovolníků, kteří sesbírali kolem 400 tun odpadků. V posledních letech je ale obecně ne-

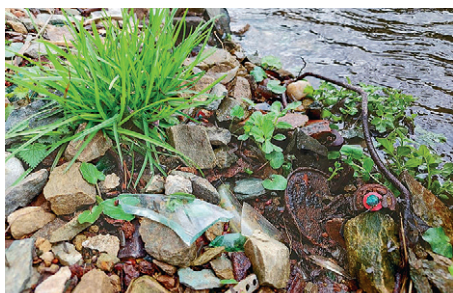
pořádku kolem řeky méně, staré skládky se odkrývají jen minimálně a nové už naštěstí nevznikají.

Řeka Sázava se uklízí v celém toku

V prvních letech se řeka Sázava uklízela mezi městem Sázava a obcí Pikovice, v současnosti se čistí pod taktovkou více organizátorů napříč dvěma kraji, Středočeským a Vysočinou. Uklízet se bude i letos, a to v celém svém toku. Úklid horního toku řeky Sázavy si vzaly za své místní akční skupiny Královská stezka o.p.s. (uklízet se bude 11.–15. 4.) a Lípa pro venkov z.s. (hlavním dnem úklidu je 1. duben). Okolí pramene – Polnička, Žďár, Sázava, Přibyslav, Pohled – dobrovolníci uklízí individuálně. A je jedno, pod hlavičkou jaké kampaně se tak děje. Důležité je, že se do podobných akcí zapojuje čím dál víc lidí.

Čistá řeka Sázava byla jedním z prvních projektů svého druhu v České republice, který inspiroval další podobné aktivity. Uklízí se například Berounka, Jizera, Morava, Svratka, Ohře, Vltava, Bečva, Úpa, Kamenice, Labe, Ploučnice, Svitava, Dyje... Uklízí se už také lesy, okoli silnic, veřejná prostranství v obcích a městech.

jt

Poděkování dobrovolníkům aneb Karneval na řece

Člověk miní..., pánbůh (v tomto případě vlastně covid) mění. To mě napadlo, když jsem s manažerkou projektu Čistá řeka Sázava Bárou Melounovou hovořila o Karnevalu na řece, který by měl udělat pomyslnou tečku za letošním úklidem řeky Sázavy. Podobnou akci jsme totiž plánovali už v roce 2020, když tu přišla koronavirová pandemie a s ní do té doby nevidané zákazy a příkazy. „Stopku“ tehdy dostal i chystaný Festival Čisté řeky Sázavy s přehlídkou originálních plavidel. Tak snad to letos vyjde... Kdy? Zapište si do kalendářů 3. červen 2023. A kde? V kempu Pod Vrbou v Sázavě.

„Chceme nejenom uklízet, ale i se trochu bavit a projektu dát ‚lidštější‘ podobu s nějakým nadhledem, recesí, srandou. Pokusíme se v jeden den stmelit účastníky všech úklidových úseků a organizátory. Setkáme se, popovídáme si. A doufám, že na řeku vyjede i pár legračních plavidel,“ říká Bára Melounová.

nová. Podoba recesistických „strojů“ z dílny dobrovolníků není podle ní nijak striktně daná. Může jít o jednoduše vyzdobené lodky stejně jako o plovoucí zámky – fantazii se meze nekladou. „Byli bychom rádi, kdyby se každý úsek prezentoval aspoň jedním plavidlem a s nadhledem a nadsázkou nám ukázal, jak u něj úklid řeky probíhá,“ dodala Bára. Podobné akce se v minulých letech konaly jako poděkování dobrovolníkům, kteří během úklidu přiložili ruce k dílu, covid ale tato setkání přerušil. „Myslím si, že takové zpestření projekt potřebuje, jinak se stane pouhou rutinou. A to by nám stačit nemělo,“ řekla Bára.

Karneval na řece dá na projekt Čistá řeka Sázava nahlédnout jinými očima. Ukáže, proč řeku uklízíme (už 18 let!) a s jakými výsledky. Odpadků se sice úplně nezbavíme, ale svým zodpovědným chováním můžeme jejich množství výrazně minimalizovat.

jt

Adventní setkání s pohádkou

Místo tradičního Společenského večera ne-tradiční pohádka – tak Posázaví o.p.s. poděkovala spolupracujícím partnerům za podporu v roce 2022. A kdo v prosinci přijal naše pozvání do Kulturního centra Týnec, ten se nenudil. Navíc – do adventního času přece mystické příběhy patří, tuplem když popisují legendu o Marii, Josefu a jejich novorozeném synkovi. V podání Divadla Studna to byl vskutku nevšední zážitek.

V potměšlém sále sledovaly desítky párů očí férii plnou kramářských písní a stínoher.

Andělé se v ní vznášeli nad jevištěm nebo se procházeli na chůdách, žonglérům se míhaly v rukou barevné míčky... a korunu tomu nasadil principál s „létajícím“ loutkovým tyjátrek.

Biblický příběh si v tom netradičním artistickém představení mohl „přečíst“ každý. A ten tucet koled, které se představením prolínaly, si (aspoň v duchu) určitě zazpívali všichni.

jt

Za Mílou Půtou

Podobné řádky se nikdy nepíší snadno, ale takový je život. Loni na podzim zemřel dlouholetý starosta obce Postupice, zakladatel dobrovolného svazku obcí CHOPOS, první předseda správní rady a statutární zástupce Posázaví o.p.s. Miloslav Půta. Prostě Míla, jak ho všichni důvěrně oslovovali.

Miloslav Půta věnoval velkou část profesního života meziobecní spolupráci. Nesmazatelně se zapsal do začátků dobrovolného svazku obcí CHOPOS – v roce 1999 ho pomáhal založit a řadu let byl jeho místopředsedou a předsedou. S jeho pomocí se v regionu podařilo realizovat řada projektů. Asi nejvýraznějším byla rozhledna Špulka s naučnou stezkou. Její stavbu u Lbosína Miloslav Půta od začátku podporoval a v diskuzích o společném financování náročného projektu motivoval nerozhodné starosty, aby ho podpořili.

„Byl zkušeným a velmi inspirativním regionálním politikem. Byl každým coulem profesionál, který se o své znalosti a dovednosti vždy rád s ostatními podělil. V území odvedl mnoho práce, ze které mají užitek současné i budoucí generace,“ řekl manažer CHOPOSu Miroslav Kratochvíl.

Nesmazatelnou stopu zanechal Miloslav Půta hlavně v Postupicích, kterým byl po dvě desítky let starostou. V obci vybudoval Hasičské sportoviště Plajchy, které využívají k soutěžím a tréninku sbory dobrovolných hasičů z širokého okolí. Pomohl realizovat řadu lokálních projektů, mimo jiné zaměřených na opravu sakrálních objektů. Velkou zásluhu měl na uspořádání oslav 800. výročí první zmínky o Postupicích. Součástí této společenské akce, do níž se aktivně zapojily místní spolky a základní škola, bylo setkání rodáků, sportovní soutěže i vydání knihy mapující historii obce.

„Na tento projekt hodně vzpomínám, protože byl jedním z prvních svého druhu v regionu. Obec na něj dostala dotaci z programu LEADER a prakticky za pochodu jsme se učili, jak dodržet všechny závazné administrativní postupy. A to bylo někdy kamenem úrazu. Vzpomínám si, že když jsem Mílu už popáté nutila změnit objednávku, aby vyhověla stanoveným požadavkům, poslal mě „někam“... pak se mě za to ale omluvil,“ vzpomněla s úsměvem ředitelka Posázaví o.p.s. Bohunka Zemanová.

Míla Půta podle ní před půl rokem sice zemřel, součástí Posázaví o.p.s., respektive

firmních dokumentů, je ale pořád. „Kdykoliv otevírám elektronickou evidenci projektů Programu rozvoje venkova na webu Státního zemědělského intervenčního fondu (SZIF), a to je téměř každý týden, vyskočí na mě Mílovo jméno – při registraci byl totiž předsedou správní rady Posázaví o.p.s. Před těmi 20 lety s námi jezdil na SZIF do Prahy vyúčtovávat všechny dotace osobně, protože elektronicky to ještě nebylo možné. Každý papír, který jsme předkládali, tam musel podepsat. V legraci vždycky říkal, že bude za každý podpis vybírat 15 korun,“ dodala Bohunka Zemanová.

A přidala ještě další, osobnější vzpomínku. Když slavila 40. narozeniny, gratulant Míla ji v kanceláři nezastihl, ale na stole jí nechal kytici a přání. Když psaní otevřela, stálo v něm „Moc se neraduj, už ti táhne na 50“. „To jsou hlášky, které člověku zůstanou v srdci a hlavě až do konce života,“ uzavřela.

Těší ji, že Miloslav Půta byl jako předseda správní rady dlouho součástí Posázaví o.p.s. Po něm štafetu převzal majitel zámku Jemniště Jiří Sternberg, který ho nakonec vystřídal i na postu starosty Postupic.

jt

MAS Posázaví rozdělí do roku 2027 na projekty v regionu dotace za 140 milionů Kč

Místní akční skupina (MAS) Posázaví rozdělí do roku 2027 na projekty v regionu dotace z evropských fondů ve výši 140 milionů korun. Největší část – 70 milionů korun – bude alokována z Integrovaného regionálního operačního programu (IROP), 50 milionů korun je ze Strategického plánu Společné zemědělské politiky (SZP) a 20 milionů korun z Operačního programu Zaměstnanost plus (OPZ+).

Výzvy k předkládání žádostí se budou vztahovat na celé území MAS, pro které je schvá-

lena Strategie komunitně vedeného místního rozvoje (SCLLD) Posázaví pro období 2021–2027. „Celkové náklady projektů, které se budou ucházet o dotaci, jsou ale vždy vyšší a rozdíl hradí žadatel,“ upozornila ředitelka Posázaví o.p.s. Bohunka Zemanová.

V únoru vyhlásila MAS Posázaví 7. výzvu k předkládání žádostí o dotace z Programu rozvoje venkova (PRV). Celková alokovaná částka je 1378689 Kč. Žadatelé mohou předkládat projekty v rámci Fiche 11 Obnova venkova – školky, školy a spol-

ky, a to v Článku 20 – Základní služby a obnova vesnic ve venkovských oblastech: Mateřské a základní školy a Kulturní a spolková zařízení včetně knihoven. Žádosti se budou přijímat do 20. 3. 2023 přes Portál farmáře. Další informace podá Bohunka Zemanová, tel.: 723 881 081, e-mail: zemanova@posazavi.com.

Na základě Strategie komunitně vedeného místního rozvoje Posázaví na roky 2014–2020 (s přesahem dokončování projektů do roku 2023), bylo v regionu k 31. 1. 2023 zrealizováno 135 projektů s finanční podporou Evropské unie v celkové alokované výši 179 milionu korun, řada dalších projektů byla podpořena z národních zdrojů. Na realizaci projektů z Programu rozvoje venkova (PRV), který je předchůdcem Strategického plánu Společné zemědělské politiky (SZP), bylo včetně navýšení alokováno celkem 64 milionů korun, na projekty z IROP šlo 98,5 milionu korun a z OPZ 16,5 milionu korun. Dotace pomohly modernizovat a vybavit mateřské a základní školy, knihovny, spolkové domy, klubovny, společenské místnosti a sály v obcích, provozovny zemědělských výrobců nebo vybudovat chodníky a autobusové zastávky, lesní stezky a turistické altány. S jejich pomocí byla v regionu zajištěna také služba terénních sociálních pracovníků.

jt

Na projekty v Posázaví by mělo přijít přes 300 milionů korun z ITI

Do Posázaví by mohlo „přitéct“ více jak 300 milionů Kč z evropských dotací v rámci Integrované územní investice (ITI) Pražské metropolitní oblasti. U relevantních obcí bude celková částka ještě navýšena o zdroje z národního rozpočtu. „Nyní je potřeba přikročit k dalším krokům směřujícím k finální realizaci, to je dokončit projektové dokumentace, mít stavební povolení a také podat žádost o dotaci z Integrovaného regionálního operačního programu (IROP). Neváhejte se na nás obrátit o konzultaci,“ vyzval předkladatele podpořených projektů odborný konzultant Posázaví o.p.s. Václav Pošmurný.

Projekty, které se mohou ucházet o dotaci, schválil na konci loňského roku řídicí výbor ITI Praha. Týkájí se revitalizace veřejných prostranství, modernizace knihovny, rekonstrukce památek, nebo výstavby chodníků, cyklostezek a parkovišť, které přispějí ke zvýšení bezpečnosti a rozvoji cestovního ruchu. Konkrétně jsou připravovány tyto projekty: revitalizace Horního a Tyršova náměstí v Divišově, revitalizace veřejného prostranství Rondel v Týnci nad Sázavou, rekonstrukce veřejných prostranství v ulici Dr. E. Beneše a revitalizace náměstí II. odboje a Ješutova náměstí v Bystřici. Nového zázemí by se měla dočkat Městská knihovna Benešov.

Podpořena byla i oprava památek, konkrétně část Sázavského kláštera ve správě Národního památkového ústavu Praha a radnice v Jílovém u Prahy. Jílové u Prahy s pomocí dotace vybuduje parkoviště pro městskou památkovou zónu. Mimo tyto projekty, jejichž realizace už byla schválena, je připravováno také vybudování Muzea loutek v domě U Jelena v Bystřici.

ITI jsou nástrojem regionální politiky, který v programovém období 2021–2027 rozhodujícím způsobem přispěje k naplňování inte-

grovaných územních strategií 13 aglomerací a metropolitních území vymezených Ministerstvem pro místní rozvoj. Jedním z nich je Pražská metropolitní oblast, do které kromě Prahy spadají vymezená funkční území Středočeského kraje. ITI umožňuje slučovat finanční zdroje pro realizaci významných projektů. Tím, že nasměruje prostředky do klíčových problémových či rozvojových oblastí, umožní realizovat investičně náročnější strategické projekty s významným pozitivním dopadem na celé metropolitní území.

jt

Pozdrav z Divišova.

Náměstí s kostelem.
Nákladem Al. Meisla v Divišově. — 1902.

Setkání v Hotelu Sen prozradilo, co se chystá v cestovním ruchu v Posázaví

Co letos Posázaví nabídne návštěvníkům (ale i místním)? Na jaké novinky se mohou těšit, co pro ně připravili správci turistických cílů a podnikatelé, o tom se hovořilo na setkání cestovního ruchu, které se v lednu uskutečnilo v Hotelu Sen v Senohrabech. Zúčastnilo se ho na 50 zástupců památek, informačních center i firem.

Václav Pošmurný z Posázaví o.p.s. uvedl, že pro cestovní ruch v Posázaví je typická rozmanitost zážitků (od památek, aquaparků a cyklostezek až po lyžování) a z toho vyplývá, že tady sezóna nikdy nekončí. Posázaví není jen rájem vodáků, ale nabízí širokou škálu možností od rodinných aktivit po adrenalinové zážitky. Ředitel **Středočeské centrály cestovního ruchu (SCCR)** Jakub Kulhánek nabídl společnou účast na letošních veletrzích cestovního ruchu – nejbližší bude Holiday World v Praze (17.–19. 3. 2023) –, kde by uvítali mimo jiné i prezentaci regionálních produktů. Vyzval také ke spolupráci na kongresové turistice, kterou Středočeský kraj podporuje, zmínil Středočeskou filmovou kancelář a spolupráci na press, fam a influencer tripech. Více informací je na www.sccr.cz.

Jana Moravová přítomné seznámila s projektem **Zahrady Myšlin**, který zahájili před 4 lety a jehož podstatou je rekonstrukce 25hektarového zpusťlého území bývalého statku, kde by se lidé mohli „vrátit ke svým kořenům“. Založili už sad, obnovili polní cesty, budují relaxační park, mají levandulové pole, vysadili švestkovou alej, připravují bylinkový labyrint, chtějí otevřít malý koloniál (vaří marmeládu, fermentují zeleninu)... Kromě výletníků nabízejí také teambuildingové akce a tvořivé dílny. Více informací je na www.zahradymyslin.cz.

Účastníci dostali také podrobné informace o **Sázavském klášteře**. Jeho areál provozují dva subjekty – Národní památkový ústav

Praha a Římskokatolická farnost Sázava. Jaroslav Nykodém informoval o klášterním návštěvnickém okruhu s videoaudioprohlídkou (novinka loňské sezóny), možnost prohlídky severní zahrady, zmínil chystanou opravu střechy a neorenesanční věže (www.klaster-sazava.cz). Páter Radim Cigánek hovořil o **Poutním místě sv. Prokopa** v Klášteře Sázava, který prošel v uplynulých letech rozsáhlou obnovou a je otevřen celoročně <http://www.sazavskyklaster.cz>.

Kastelánka **hradu Český Šternberk** Zuzana Míková prozradila, že letos chystají připomínkové akce k nedožitým 100. narozeninám hraběte Zdeňka Sternberga (1923–2021). Hrad je otevřen celoročně, nabízí mimo jiné i speciální prohlídky pro rodiny s dětmi. Podrobnosti jsou na www.hradceskysternberk.cz.

Povídání Adély Venerové a Jany Švandové se týkalo **Muzea Říčany**. Představily nový Geopark Říčany – vznikl na bývalé školní zahradě, probíhá tam výuka, otevřen je ale i pro veřejnost (duben–říjen), vhodný je hlavně pro rodiny s dětmi, které si mohou vyzkoušet geologii v práci. Zmínily také elektronickou regionální učebnici, která je inspirací pro aktivní učení ve škole nebo s rodiči. Říčany si lze také projít s mobilní aplikací. Od konce února do října je také otevřeno „Tvořiště“ – kreativní řemeslná dílna. Více informací na www.muzeumricany.cz. Do hrusického **Památníku Josefa Lady a jeho dcery Aleny** pozvala přítomné Blanka Šubrtová na výtvarné kurzy pro dospělé a koncerty. Pro aktuální informace sledujte facebookové stránky památníku.

Outdoorové centrum **Bisport** působí na řece Sázavě už 30 let. Anna Zimová a Lenka Říhová vyjmenovaly novinky z poslední doby – elektronickou komunikaci (objednávky, půjčovna) nebo letní příměstské tábory pro děti. Připraví také školní vý-

lety a firemní akce. Podrobnosti jsou na www.bisport.cz.

Jakub Goliáš z **Českých drah** informoval o Nostalgických jízdách Posázavím. Chtějí obnovit akci Párou Posázavím – z Prahy přes Davli do Týnce a přes Čerčany zpět do Prahy. Pochvaloval si spolupráci s Týncem nad Sázavou, kde bývá pro účastníky historické jízdy připraven program (výstava motocyklů Jawa, návštěva muzea...), nedostatečná je ale podle něj možnost občerstvení. Loni musely být některé jízdy vlaků tažených parní lokomotivou zrušeny kvůli suchu nebo kvůli výlukám, letos by je rádi obnovili. Aktuálně na <https://www.cdnostalgie.cz>.

Majitel říčanské **bistrotky Atelier** Ondřej Pacovský se snaží připravovat neotřelé akce – chystá např. „pravý burčák“, který dozraje přímo před zraky klientů, párování vína s čokoládou, edukační výjezdní programy do regionu. Pro více informací jděte na www.bistrotekaatelier.cz/.

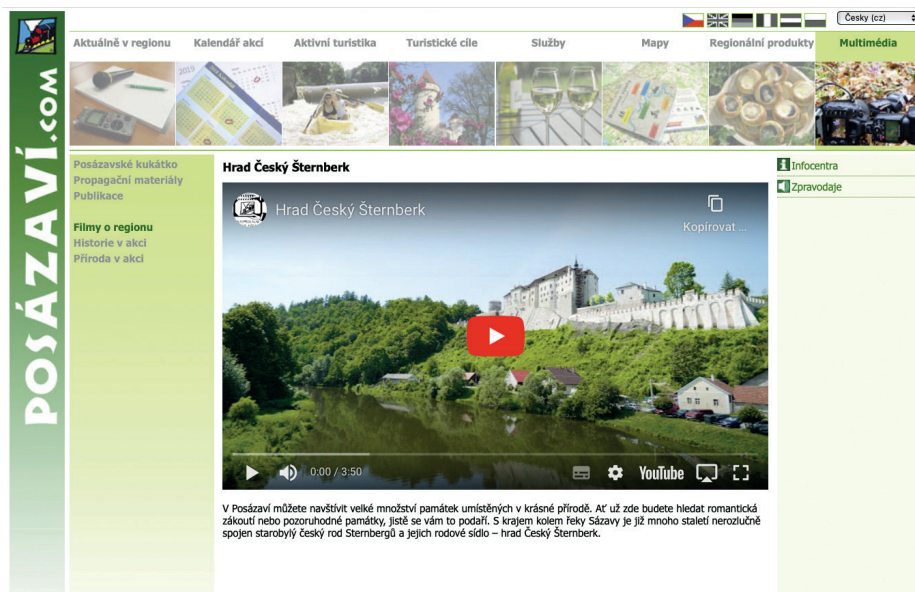
Zajímavý projekt představil David Kasl z Goodped Zaječice, a to startup **Mopedix** zaměřený na vývoj a výrobu elektrických mopedů. Loni otevřeli půjčovnu starých mopedů a elektrokol. „Základnu“ mají v hospodě Oksford pub v Zaječicích. Více informací najdete na www.mopedix.cz.

Setkání turistických informačních center
V listopadu 2022 se v Kulturním centru v Týnci nad Sázavou uskutečnilo setkání regionálních turistických informačních center (TIC). Jedním z témat byla příprava projektových záměrů pro dotace od Středočeského kraje, pracovníci TIC prodiskutovali také novinky v jednotlivých turistických lokalitách. Václav Pošmurný je pak seznámil s velkým marketingovým projektem, který loni Posázaví o.p.s. realizovala, a to vydání brožury turistické lokality Posázaví, lokálních turistických destinací a videí. Informoval také o tom, že do webového Kalendáře byla přidána nová kategorie Gastroakce.

jt

Poznáváme Posázaví – osmkrát jinak a ještě něco navíc

Osmkrát jinak – a přece je to pořád o nás – o Posázaví. Tak by se dal stručně charakterizovat propagační maraton, který jsme realizovali v loňském roce. Jeho součástí bylo osm tištěných turistických průvodců a 38 krátkých videí. Rozsáhlý projekt byl financován částečně z dotací Středočeského kraje a Ministerstva pro místní rozvoj, část zaplatili provozovatelé turistických cílů a obce.

Prvním (a nejobsáhlejší) z osmi turistických průvodců byla tradiční brožurka *Poznáváme Posázaví*, která na 64 stranách přinesla

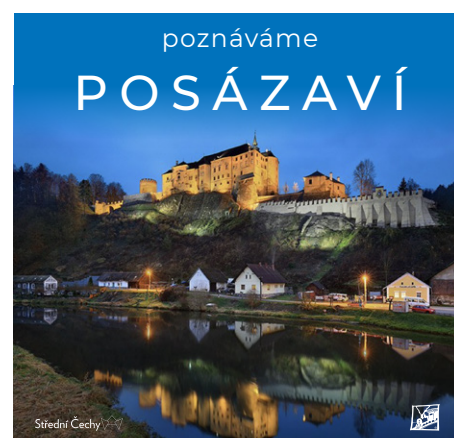
ucelené informace o regionu od Kácova po Dolní Břežany. Texty s barevnými fotografiemi doplnily QR kódy s odkazy na nová videa, která ještě více přibližují krajinu kolem řeky Sázavy. Na brožurku navázalo sedm menších lokálních průvodců, a to: Benešov, Bystřice, Dolnobřežansko, Jílové u Prahy, Ladův kraj, Sázava a Týnec nad Sázavou, které dané území popisují do větších podrobností.

Videa ukazují region zase jiným pohledem – a třeba i z ptáčích perspektiv. Jsou tematicky rozdělena – kromě typických posázavských

památek a zajímavých míst připomínají i méně známé turistické cíle, mimo jiné romantické zříceniny u řeky a technické památky, zvou k návštěvě s dětmi nebo ukazují zimní Posázaví. Filmy jsou ve dvou stopážích, včetně minutových pro využití na sociálních sítích.

Všechny propagační materiály jsou k dispozici zdarma v posázavských informačních centrech, u spolupracujících subjektů a v kanceláři Posázaví o.p.s. na Masarykově náměstí v Benešově. Ke stažení jsou také na www.posazavi.com v rubrice Multimédia, kde si lze prohlédnout i nová videa. Materiály si lze také objednat na webových stránkách <http://dmo.posazavi.com> v rubrice Branding destinace.

jt

Posázavské omalovánky představují malým dětem život u vody

„U rybníka, u řeky dějí se tam neplechý! Žába číhá na komára, strachy se však třese, když uvidí jednou z rána čápa v blízkém lese...“ Malá říkanka uvozuje „děj“ odvíjející se na stránkách nových posázavských omalovánek, které pod názvem *U vody* vydala Posázaví o.p.s.

Jejich prostřednictvím chce nejmenší čtenáři seznámit s životem pod hladinou, na hla-

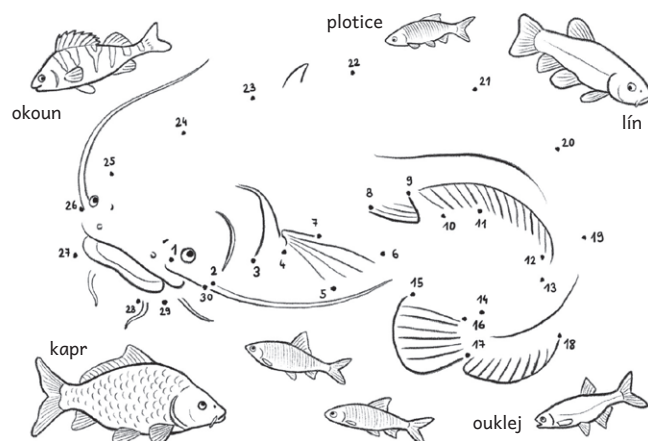
dině i březích vodních toků, tůň, rybníků a přehrad.

Děti se v nich dozví, jak se z vajíčka vyklubou pulec, poznají malé i velké ryby, například plotice, ouklej, lína nebo sumce. Žabce v bludišti pomohou najít cestu do bezpečí před hladovým hadem. Namalují si ulitu a zjistí při tom, kdo v ní bydlí – škeble, okružák, plovatka nebo uchatka? Rybářům sedícím

na břehu řeky pomohou „navléct“ na háček na konci udice správnou rybkou. Poznájí, kdo že to plove ve vlnách, jestli kachna nebo labuť. Naučí se, co jí žába i jak vypadá vážka či šídlo.

Omalovánky jsou k dostání zdarma u spolupracujících subjektů a v benešovské kanceláři Posázaví o.p.s.

jt

Místní akční plán vzdělávání (MAP) jede dál

Z podnětu ředitelky se poprvé sešla také Kavárnička mateřských škol, a to v MŠ Bystřice, která vyučuje podle alternativního programu Začít spolu. Na MAP II (2018–2022), jehož hlavní součástí byly vzdělávací akce pro pedagogy, plynuje navázal MAP III, který potrvá do listopadu 2023. „Na rozdíl od MAP II není MAP III o vzdělávání, ale je víc o plánování, komunikaci, hledání nových témat, nových směrů. V tomto duchu se od loňského října intenzivně setkáváme s pedagogy, se zřizovateli škol a s dalšími aktéry ve vzdělávání v regionu a máme z toho velmi zajímavé výstupy,“ říká koordinátorka MAP Jana Čechová.

Školy v regionu jsou na hraně svých kapacit

V rámci MAP III se v prosinci uskutečnilo také setkání se zřizovateli škol z celého ORP Benešov, kterého se zúčastnilo 15 starostů nebo místostarostů. Snažili se identifikovat největší problémy místního školství. „Samosprávy si uvědomují, že školy v regionu, a to mateřské i základní, jsou ve většině měst a obcí naplněny a nemají volnou kapacitu pro další žáky. Je to opravdu na hraně. Zřizovatelé nás tehdy vyzvali, abychom jejich podněty tlumočili dál, respektive výš,“ uvedla Jana Čechová. Výsledkem bylo setkání s 1. místopředsedkyní Poslanecké sněmovny Věrou Kovářovou. „Mluvili jsme s ní o těchto problémech a máme za úkol zpracovat podrobnější zprávu z hlediska naplněnosti škol a trendů vývoje počtu školních dětí a ka-

pacity škol v ORP, a to v kontextu s novou výstavbou, která se v řadě míst regionu plánuje. Věra Kovářová slíbila, že nám pomůže hledat cesty, jak tento problém řešit,“ dodala Jana Čechová.

Pracovní skupiny nezhálejí

V MAP III pokračuje setkávání pracovních skupin (PS), a to PS pro financování, PS pro rozvoj čtenářské gramotnosti a rozvoj potenciálu každého žáka, PS pro rozvoj matematické gramotnosti a rozvoj potenciálu každého žáka a PS pro rovné příležitosti. „Musím pochválit jejich členy, protože do toho jdou velmi aktivně a všechna setkání jsou takovým generátorem nejrůznějších nápadů a podnětů, takže je radost s nimi pracovat,“ uvedla Jana Čechová. Z iniciativy pracovních skupin například „jedou“ tři kavárničky, což jsou neformální setkání pedagogů. Nejdále se setkávají matikáři – například na prosincové kavárničce v ZŠ Dukelská v Benešově řešili informační a komunikační technologie a zapojování digitálních kompetencí v hodinách matematiky. Účast byla velká a vyplynula z ní další témata, mimo jiné využívání matematické aplikace GeoGebra nebo vzdělávání v oblasti finanční gramotnosti.

Z iniciativy Pracovní skupiny pro rozvoj čtenářské gramotnosti se v prosinci uskutečnila také první Kavárnička češtinářů. Hostila ji Městská knihovna v Benešově a hlavním tématem byla budoucnost povinné četby.

Kromě ní se pak v diskusi hovořilo zejména o podpoře čtenářství mezi žáky – podle účastníků je základním předpokladem jeho rozvoje nadšený pedagog, snadný přístup dětí ke knížkám (koutky a knihovny ve školách), nové metody pro rozvoj čtenářství (párová výuka, dramatizace v literatuře) a potom také finance na nákup nových knížek, kvalitní učebny, čtenářské kluby a koutky nebo na besedy se spisovateli. Z podnětu ředitelky se poprvé sešla také Kavárnička mateřských škol, a to v MŠ Bystřice, která vyučuje podle alternativního programu Začít spolu.

Hlavním tématem lednového setkání Pracovní skupiny pro rovné příležitosti bylo vzdělávání žáků se specifickými vzdělávacími potřebami (SVP) v početných třídních kolektivech mateřských a základních škol. Přeplněné třídy se bohužel nedají lehce odstranit, je proto se potřeba zaměřit hlavně na sdílení zkušeností nebo na spolupráci v rámci týmu školy a za účasti odborníků. Potřeba je také stabilizovat spolupráci s asistenty pedagoga, kteří jsou při vzdělávání žáků se SVP velmi důležití. Jejich budoucnost je ale nejistá – neví se, zda na ně budou prostředky i v budoucnu. Vzdělávat se ale musí také pedagogové, kteří pracují se žáky s SVP. Školy by měly využívat i nové metody, například tandemovou/párovou výuku, diferenciaci ve výuce atp. Velká část školních zařízení to již testuje a využívá, bariérou ale bývá nedostatek času a kapacit pedagogů. Účastníci setkání se shodli na tom, že kompetence pro práci pedagogů s dětmi se SVP by se mohly zlepšit i koučinkem a mentoringem. Upozornili také na to, že by se nemělo zapomínat ani na nadané děti, kterým v současné době není věnována dostatečná pozornost.

jt

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Výzkum, vývoj a vzdělávání

Místní akční plán III v SO ORP Benešov
CZ.02.3.68/0.0/0.0/20_082/0023035

Projekt Terénní a komunitní sociální práce v Posázaví pokračuje

Terénní sociální pracovníci budou v Posázaví dál pomáhat osobám sociálně vyloučeným či ohroženým sociálním vyloučením, osobám sociálně slabším a znevýhodněným, které žijí ve venkovském prostředí. Umožní to projekt Terénní a komunitní sociální práce v Posázaví, který realizují svazek obcí CHOPOS, RUAH o.p.s. a město Jílové u Prahy. Navázal na tři úspěšné projekty realizované v uplynulých letech, a to Obce blíže lidem (realizovala RUAH o.p.s.), Koordinace sociální práce v mikroregionu CHOPOS a Terénní komunitní sociální pracovník (město Jílové u Prahy).

„Obce si samy řekly, že projekt je smysluplný a že by v něm rády pokračovaly. Kromě drobných personálních změn v něm tedy

pokračuje i většina terénních pracovníků. Je totiž důležité zachovat důvěru, kterou se jim v uplynulých třech letech podařilo s klienty vytvořit,“ uvedla ředitelka Posázaví o.p.s. Bohunka Zemanová. Změna podle ní nastala jen v administraci, kterou zajišťuje Posázaví o.p.s. Samotná realizace je na bedrech RUAH, CHOPOSu a města Jílového u Prahy. Tyto tři subjekty musí také najít prostředky na dofinancování projektu, který byl podpořen z Operačního programu Zaměstnanost plus (OPZ+), celé náklady ale nepokryje, takže je nutná spoluúčast obcí.

Projekt odstartoval 1. ledna 2023. Jednotlivé týmy se pravidelně setkávají, navázána byla také spolupráce s šesti obcemi s rozšířenou

působností (ORP), na jejichž území se projekt realizuje (Benešov, Vlašim, Votice, Říčany, Černošice a Kutná Hora). „Zamezí to duplicitě poskytovaných služeb klientům a posílí spolupráci.

Pokud se terénní pracovníci setkají se složitým problémem, na nějž jejich kompetence nestačí, předají klienta příslušnému ORP,“ vysvětlila Bohunka Zemanová. Dodala, že s projektem seznámili také oddělení sociální práce a registrace Krajského úřadu Středočeského kraje.

jt

Spolufinancováno
Evropskou unií

OA Neveklov: Nemyslíme jen na sebe

Řekne-li se škola, většina lidí si představí lavice, v nich sedící žáky a, dá-li se to tak říci, biflování. Škola však může být i jiná. Může dávat radost a motivaci.

V Obchodní akademii Neveklov se žáci snaží pomáhat svému okolí a vytvářet příjemnou atmosféru nejen ve svých škumnách. Co se tedy v prvním půlroce poved-

lo? Do místní mateřské školy studenti zavítali jako Mikuláš, čert a anděl. Vlastně ne čert, ale trochu netradičně Mikuláše a anděla doprovázela čertice. Rozzářené, občas však i obavu vyjadřující pohledy dětí byly krásnou odměnou. A těch básniček a písniček, co děti přednesly a zazpívaly! Sladkou odměnu si zasloužili opravdu všichni.

V aktivitách pro mladší kamarády studenti pokračovali i v novém roce. Tentokrát zavítali do školy základní. Pro třetáky a čtvrtáky připravili preventivní program s tematikou škodlivosti kouření. Po počátečním ostychu a nervozitě se Alča s Ninou plně vžily do role staršího parťáka a dětem poutavým způsobem dokázaly problematiku nejen objasnit a zodpovědět všechny všetečné dotazy, ale na závěr všichni společně vytvořili nástěnku, která se stala připomenutím i opakováním aktivity.

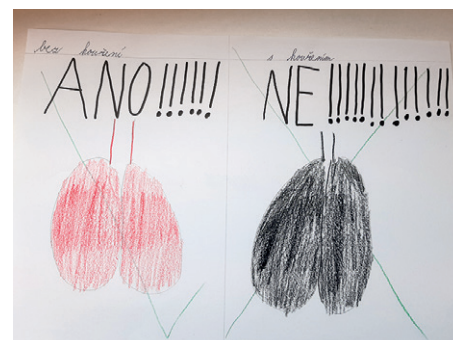
Všichni si také uvědomujeme, že jsou lidé, kteří nemají vše, nač si vzpomenou, že jsou lidé, kteří potřebují pomoc. Obsah slůvka CHARITA není nikomu cizí. Ve spolupráci studentské skupiny DOORS a Diecéze Broumov byla ve škole uspořádána sbírka pro potřebné. Byl využit termín podzimních třídních schůzek, a tak mohli rodiče pomoci s dopravou věcí do Neveklova.

Velký dík patří všem, kteří přispěli. Někdo oděvy, jiný obuví či hračkami. Nechyběly však ani elektrické spotřebiče a nádobí. Když v pozdních večerních hodinách přijel pro nasbírané věci svoz, pan řidič se opravdu nestačil divit. A tak jsme si dali slib, že touhle sbírkou naše aktivity nekončí.

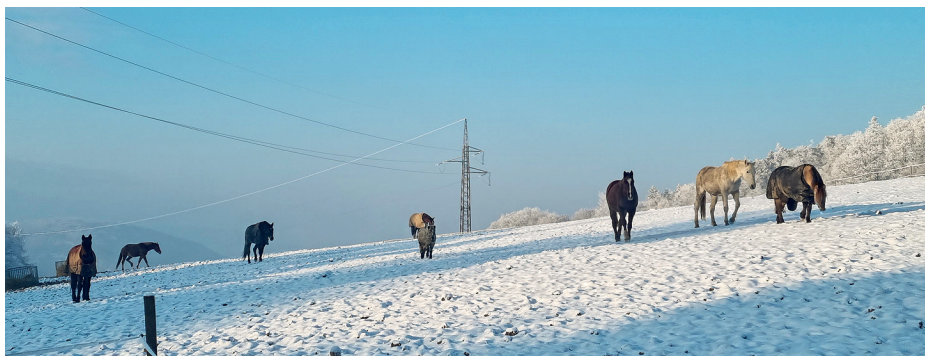
Zatím ještě nesměle začínají okolo naší školy a domova mládeže vystrkovat své lístky krokusy, které každoročně vysazujeme se studenty v rámci projektu KROKUS. Jejich krásné a výrazné žluté kvítky připomínají dětské oběti 2. světové války.

Je určitě moc dobře, že škola umožňuje vnímání širokého společenského kontextu, že se studenti mohou zapojit do aktivit posilujících sociální citění a společenský růst, a již teď se připravujeme na jarní období.

Mgr. Miroslava Hulanová

Klub radosti na Závisti učí lásce ke koním a přírodě

V ohradě na louce na konci Závisti u Krňan se popásá skupinka koní. Nevídné únorové počasí jim pranic nevadí, jinak by se přece schovali do nedalekého dřevěného přístřešku, říkám si. Viditelně jim ale nic neschází. Před balíkem suchého sena dávají přednost okusování trávy, která vykukuje mezi zbytky sněhu. Pod dekami, které kryjí jejich hřbety, se dá tušit bělouš a hnědák, jimž se pod nohama „motá“ malý poník. I na tu dálku je vidět, že jsou dobrý tým. Netrpělivě vyhlížejí své dvounohé parťáky. Přijdou dnes? Vítejte v Klubu radosti na Závisti!

„Máme tady deset koníčků, z toho jsou dva „důchodci“ a jeden je minihorse, což je koníček velikosti psa, máme také poníka, dvě kobyly střední velikosti a valacha. Pak tady mám ještě svou nemocnou kobylku. Na ježdění je jich málo – čtyři –,“ vypočítává moje průvodkyně Mína Sigmundová, zakladatelka Klubu radosti na Závisti. Pod jeho hlavičkou funguje jezdecký oddíl a od letošního roku také lesní klub pro předškolní děti. „Nějsme klasický jezdecký oddíl, snažíme se to dělat jinak než ve sportovním světě. Důraz klademe na kvalitní spolupracující kolektiv, kde silnější pomáhají slabším, větší menším, zkušenější méně zkušeným. Děti zde mohou strávit celé odpoledne, učí se ošetřovat koně, sedlat, uzdit, krmit, trénují a jezdí

podle svých možností. Dostanou tu základní jezdeckou přípravu, aby věděly, co obnáší mít svého koně, těžkou stájovou práci po nich ale nechceme. Děti jsou tu šťastné,“ dodala Mína. V současnosti klub navštěvuje dvacítko dětí od 5 do 15 let, většina je z Hradištky, Štěchovic, Jílového a okolí. Starají se tu o koně a plní „úkoly z tabulky“, které jsou pro ně velkou motivací – když je všechny splní, mohou se zúčastnit jezdeckých závodů. „Jedná se o hobby závody zručnosti, žádné překážky. Pokud je dítě talentované a am-

mají být co nejvíc venku. Máme jim co nabídnout – pod loukou teče potůček, je tam studánka, máme v plánu tady s dětmi něco pěstovat, každému uděláme jeho záhonek, o který se bude starat. Baví je to, spoustu věcí se tím naučí. Plány jsou to krásné, ale úředně to dát do kupy je hodně složité. Zatím jsme proto lesní klub, ale fungujeme jinak než ostatní – využíváme zázemí, máme hezkou herničku, školičku, takže pokud malým dětem není pobyt venku komfortní, jdeme s nimi dovnitř,“ dodala Mína. Pilotní projekt rozjeli v lednu se čtyřmi dětmi, hlavní činností je teď stále ještě jezdecký klub, Mína ale věří, že v budoucnu bude mít navrch školička.

O splněných snech

Koním se Mína věnuje od dětství, nejprve to byl pro ni koníček, nyní životní poslání. Všechno, co se naučila, chce předávat dál. Splnila si tak nejen svůj velký sen, ale i přání své maminky, která vystudovala konzervatoř a celý život učila na základních uměleckých školách. Také milovala koně, ale protože bydlela v paneláku, sen o jezdeckvství se stal

biciózní, doporučíme mu přestup do nějaké sportovní stáje, která vytvoří podmínky pro jeho rozvoj,“ dodala Mína.

Do školky? Ne, do lesního klubu!

Vedle jezdeckého klubu v Závisti funguje i lesní klub jako alternativní forma vzdělávání a péče o děti předškolního věku v přírodním prostředí. „Vizi otevřít a provozovat školku mám už dlouho, dávno předtím, než jsem se sem nastěhovala. Až tady jsem ale poznala ty správné lidi, kteří se mnou do toho šli. Základ tvoří čtyři ženské – každá z nás je úplně jiná (trenérka koní, pedagožka z mateřské školy, akční studentka a sociální pracovnice), ale dokonale se doplňujeme. Zázemí máme v chatě u ohrady s koňmi. V suterénu je prostor pro jezdecký oddíl, šatna a klubovna. V prvním podlaží je školička a nad ní bude ubytování,“ popsala Mína.

Není to lesní školka ani lesní klub v pravém slova smyslu. „Jsme něco napůl – ano, děti

skutečností až s malou Mínou. I když... Jak dcera začala jezdit na koních, zkusila to její maminka taky. Brzy ale zjistila, že to „není ono“ a svou lásku ke koním „přetavila“ do koňského domova důchodců, který vybudovala na svém statku. Když už neměla sílu starat se o staré a nemocné koně, předala je dceři, statek prodala a za utržené peníze koupila velký pozemek u Míniho domu v Závisti, kde si teď její dcera plní své další sny. „Mamince za to moc děkuji,“ vyznala se Mína. A její maminka na oplátku v klubu učí děti hře na klavír a kytaru a plánuje tady pořádat koncerty svých bývalých žáků.

Koneckonců důvodů, proč si do Klubu radosti na Závisti zajít, je a bude ještě mnohem víc: Mikulášská pro rodiny s dětmi, vánoční krmení, Velikonoce u koní, čarodějnice, příměstské tábory... připravují také besedy pro veřejnost a pobytové tábory. Prostory areálu nabízejí i k pronájmu pro soukromé akce.

jt

Když kameny léčí

Terapií, které pomáhají lidem s mentálním a kombinovaným postižením překonávat nástrahy osudu, je mnoho – arteterapie, muzikoterapie, biblioterapie, dramaterapie, terapie hrou v písku, terapie smíchem... V Centru sociálních služeb (CSS) Tloskov k nim přidali ještě GeoTerapii – speciální „lčbu“ kameny. Jako první zařízení svého druhu v republice začalo s klienty jezdit na výpravy za minerály.

„Stejně jako u muzikoterapie, kterou hodně využíváme, jsme si také u GeoTerapie stanovili za cíl omezit dobu, kdy jsou klienti na mobilech a počítačích nebo u televize, a umožnit jim nějaký osobní rozvoj, mimo jiné vytržení ze stereotypu, což je pro ně velice důležité, adaptaci na nové prostředí, rozšíření motorických schopností a další věci, které výlety za minerály nabízejí,“ uvedl ředitel CSS Tloskov Matěj Lipský. První geologická výprava před čtyřmi lety je zavedla do lomu Doubravice v Podkrkonoší. Klienti tam našli své první acháty. Když po rozříznutí kamene uviděli, co se uvnitř skrývá, byli nadšení. „Tři kluky to hodně chytlo, na výpravy jezdí pravidelně, ostatní se střídají,“ dodal Matěj Lipský.

Nejlepší nápady prý Matěj Lipský vymyslí během nemoci. A GeoTerapie je toho příkladem. Jednou ležel týden v posteli se zápallem plic a pozoroval své děti, jak volný čas trávily u tabletů a počítačů. „Myslím si, že tento svět

strojů je pro ně nebezpečný a buduje velkou závislost. Na druhu stranu – jak říká kolega muzikoterapeut Josef Krček – my těm dětem tento svět nemůžeme vzít, my jim musíme nabídnout jeho alternativy. Říkal jsem si, že klienti CSS, ač jsou už dospělí, tak velmi často mentálním věkem odpovídají dětem. Ti schopnější mají taky tablety a mobily a koukají do nich – jsou taky v pasti. Přemýšlel jsem, jakou alternativu bychom jim mohli nabídnout, jak je vytáhnout do přírody. Vzpomněl jsem si na bývalého ředitele CSS Tloskov Ing. Antonína Duška, který je myslivec a svého času dělal pro klienty kroužek. Bral je do lesa, povídal jim o zvěři, jak ji krmit, v zimě s nimi pozoroval stopy... Klienty to moc bavilo, chodili ven, tábořili. Ale protože myslivec nejsem, hledal jsem, co bych jim mohl nabídnout já,“ popsal Matěj Lipský. Pak si vzpomněl, že v dětství sbíral minerály, na Slovensku kdysi náhodou našel krystalický křemen, který má doteď. Jezdil také na známé naleziště achátů do Votrubcova lomu na Kozákově, kam nakonec své děti a klienty vzal. Když pak hledal informace o dalších nalezištích minerálů, překvapilo ho, kolik jich v republice je. „Některé kameny se třeba dají najít jen u nás, ať jsou to vltáviny nebo bleskové acháty z krušnohorské Horní Halže,“ dodal.

O geologických výpravách s klienty Matěj Lipský natáčí vlogy, které publikuje na you-

tubovém kanálu CSS Tloskov. Pro zařízení je to podle něj nejlepší reklama. „Snažím se centrum propagovat přes akce s klienty – něco s nimi uděláme a pak to zveřejníme. Říkal jsem si, že by bylo fajn o každé mineralogické exkurzi udělat krátký film a představit ho publiku – nemělo by to být primárně o kamenech, ale o tom, co klientům můžeme dát. Když pak naše geologické vlogy bude sledovat někdo, kdo má ve svém okolí někoho s postižením, může mu říct, že pracujeme s klienty netradičně, a že by mohl naše služby také využít,“ uvedl.

Kam s ním (vlastně s nimi)?

Od roku 2019, kdy Matěj Lipský vyrazí s klienty na výpravy za minerály, se sbírka nalezených kamenů pořádně rozrostla. A zákonitě se objevilo: Kam s nimi? „Kluci našli třeba minerál muzejní kvality, přemýšleli jsme, co s ním, a rozhodli jsme se vybudovat v Tloskově mineralogické muzeum. Chceme ho otevřít ještě letos, nejspíše příští rok. Součástí stálé expozice budou kameny, které jsme s klienty našli, včetně fotek z dané výpravy,“ dodal Matěj Lipský. V poslední době začali prozkoumávat i bývalé tloskovské panství a překvapilo je, kolik zajímavých kamenů se tu dá najít – ať jsou to almandiny (granáty), železité křemeny, antimonyty...

Mezi exponáty muzea budou i minerály, které sociálnímu centru někdo daroval, třeba kurátor mineralogických sbírek Národního muzea v Praze Mgr. Luboš Vrtiška. „Sledoval naše vlogy a ozval se, že by s námi rád spolupracoval. Pomáhá nám s přípravou expozice a daroval nám ze své sbírky hromadu kamenů. Byli jsme se za ním s klienty v Národním muzeu i podívat,“ uvedl Matěj Lipský. V CSS připravuje také novou aktivizační místnost, kde by klienti mohli s kameny dál pracovat. „I ti nejvíce postižení by si v dílně mohli třeba jen podržet kámen v ruce. Ti schopnější a šikovnější by pak mohli kameny umývat, pískovat je v tromlovacích bubnech, případně i brousit a leštit,“ přiblížil Matěj Lipský. V budoucnu by podle něj mohli otevřít i chráněnou dílnu, kam by si zájemci dávali vyleštit své kameny. V současnosti už spolupracují se sběrateli, kteří jim nalezené kameny rozřežou a klienti si je pak sami čistí a natírají pryskyřicí. Některé výrobky se dají také koupit na e-shopu CSS Tloskov.

jt

Bisport slaví 30!

Outdoorové centrum Bisport letos slaví třicetiny. Dárky určitě budou, ne však pro oslavence, naopak – rozdávat je bude firma svým klientům. Spolu s nimi plánuje kulatiny oslavit na konci sezóny v listopadu, kde a jak, to dá určitě vědět v dostatečném předstihu.

„Rok 2022 je za námi, mnohé nás naučil, získali jsme další zkušenosti, které se pokusíme co nejlépe využít v letošní sezóně,“ říká spolumajitelka Bisportu Anička Zimová. Připomněla, že rok 2023 přivítali tradičním Novoročním splutím Sázavy z Kácova do Soběšína. Bylo také prvním dárkem k letošním kulatinám. Dalším bude také již tradiční Odemykání řeky Sázavy, které se uskuteční 1. dubna 2023. „Není to apríl, odemykání opravdu bude. Navíc chystáme i tombolu o 30 vodáckých dárků,“ ujistila Anička.

Vodáckým nadšencům i návštěvníkům regionu mohou nabídnout kvalitní zázemí turistické základny v Kácově. „Také pro školní výlety a firemní akce jsme schopni zajistit

všechno od A do Z, tedy ubytování pod střešou i pod stanem, stravování, program na vodě nebo koloběžkách. Vodácké výlety zajišťujeme po celém toku Sázavy. Pro školy máme navíc slevu 25 procent,“ dodala Anička. Dalším dárkem je podle ní obnovené vodácké vybavení v podobě nových kousků velmi oblíbených rodinných kanoí Riviera a nových vest.

„Na letní prázdniny jsme připravili pět turnusů příměstských táborů. Letos se bude jednat už o pátý ročník, kdy tábory pořádáme. Na své si přijdou menší i větší děti, tábory jsou tematicky zaměřené, děti tu zažijí spoustu legrace,“ pozvala Anička. A vyslyší podle ní také hosty, kteří je vyzvali k účas-

ti v závodě „Napříč Prahou – přes 3 jezy“, a v jeho „mokré pelotonu“ nebudou letos na podzim chybět.

Kácovská základna Bisportu bude v provozu i v zimě, v jaké podobě, se zatím neví. Pro místní, ale i návštěvníky regionu, chce pořádat pravidelné zájmové kroužky, cestovatelská promítání, kinokavárnu, vánoční jarmark, podzimní a jarní bazárky a další...

jt

Bisport

www.bisport.cz

Přijďte si do benešovské knihovny zahrát hru Povidláci

Milujete hraní deskových her a myslíte si, že už není hra, kterou byste neznali? Možná přeci jen takovou máme u nás v Městské knihovně v Benešově. Unikátní hra Povidláci, kterou nemají nikde jinde na světě, vznikla v rámci oslav 800. výročí Benešova plánovaných na rok 2020. Ty se nakonec bohužel kvůli koronavirovým opatřením nekonaly v plánovaném rozsahu, ale hru máme stále k dispozici a vy si ji můžete k nám přijít zahrát.

Proč se hra jmenuje Povidláci a co má vlastně společného právě s Benešovem? Většina Benešovských určitě zná „Pochod za povidlovým koláčem“, málokdo už ale bude znát Pověst o povidlácích. Třeba ji ale znají děti, které k nám chodí pravidelně do knihovny se školou na besedy a my si s nimi o pověstech, které se týkají Benešovska, vyprávíme.

Právě na základě pověsti o třech benešovských sousedech, neboli o povidlácích, tato hra vznikla. Hru vyrobil pan Jiří Šebesta, jehož životní náplní je vyrábět originální hry plné fantazie a nezapomenutelných zážitků. Na rozdíl od běžných her používá přírodní materiály, jako je dřevo, kov, kamení, kože-

šina nebo třeba jelení parohy. Všechny tyto vlastnosti najdete i u hry Povidláci, která je určena pro čtyři hráče a má perfektně zpracovaná pravidla a krásné herní komponenty.

Tak neváhejte, přijďte do dětského oddělení knihovny s celou rodinou. Kdykoliv během otvírací doby vám hru zapůjčíme (půjčit domů ji bohužel nemůžeme) a díky tomu můžete zažít nevšední zážitek, strávíte příjemný čas s dětmi v knihovně a zároveň se zábavně naučíte něco nového.

Markéta Kalendová

Jaký byl rok 2022 v Městské knihovně Benešov?

Zjednodušeně můžeme říct, že loňský rok byl pouze s minimem covidových omezení a restrikcí, a tak jsme se mohli naplno věnovat provozu knihovny.

Hned v lednu jsme spustili nové webové stránky, které jsou funkční, přehlednější a plné zajímavých a aktualizovaných informací. Čtenáři mají přístup do svého konta z jakékoliv záložky. Jako bonus je součástí virtuální prohlídka knihovny, díky které může kdokoliv nahlédnout do našich prostor bez fyzické přítomnosti.

Na jaře jsme otevřeli **téčko** – prostor pro teenagery a tvoření, který je určen především pubertákům. Ti zde mohou počkat na autobus, zahrát si deskovky nebo fotbal, vyzkoušet si programování na 3D tiskárně (kterou se nám podařilo získat darem), zahrát Xbox, virtuální realitu nebo si prostě jen povídat s kamarády.

Loňský rok byl pro nás velmi úspěšný z pohledu dotací. Realizovali jsme projekt Mediální vzdělávání v Městské knihovně Benešov určený pro základní školy, na který jsme dostali dotaci z nadace OSF. Z rozpočtu Středočeského kraje z Fondu kultury a obnovy památek jsme získali hned dvě dotace na

projekty. První nazvaný S knížkou do života je určen pro nejmenší děti s cílem vytvořit vztah ke knihám a čtení už od útlého věku. V rámci druhého projektu „Dětské oddělení – prostor pro malé i velké“ byly pořízeny nové stoly a židle, dále skříň, koberec a hi-fi systém do dětského oddělení. Největší získaná dotace je od Ministerstva kultury z podprogramu Informační centra veřejných knihoven na projekt Modernizace knihovny technologií RFID a selfcheck stanicí, jehož cílem je zjednodušení a urychlení procesu výpůjček, podstatně větší zabezpečení knihovního fondu, snížení ztrát a možností odcizení jednotlivých položek. Díky tomuto projektu je zajištěna efektivní správa celého fondu a především došlo k vytvoření nového místa, a to bezkontaktního půjčovacího místa prostřednictvím selfcheck stanice. Zapomenout nesmíme ani na dotaci z Programu rozvoje venkova přes výzvu Místní akční skupiny Posázaví na projekt Dobyhávání Městské knihovny Benešov. Díky tomu jsme mohli dovybavit téčko moderními technologiemi a také interiérovým zařízením.

Jelikož se funkce knihoven mění a stávají se také vzdělávacím centrem, rozšiřujeme i my nabídku vzdělávacích akcí. Stávající nabídku programů pro MŠ a ZŠ jsme rozšířili

o přednášky pro SŠ. I nadále organizujeme Virtuální univerzitu třetího věku. Nově jsme těmto studentům nabídli kurz Moudrá sovička financovaný z nadace Vodafone, díky kterému se senioři naučili pracovat s chytrými telefony. Pro velký zájem byl kurz opakován. V loňském roce jsme rozšířili nabídku klubů pro děti. Kromě čtenářského, tvořivého a klubu deskovek jsme nově otevřeli šachový klub, klub 3D tisku a robotiky a Míček (milujeme čtení knížek).

Knihovny současné doby se stávají také komunitními centry, v rámci kterých se organizují mimo jiné akce pro veřejnost. Letos jsme se zapojili do environmentální kampaně a historicky poprvé se knihovna účastnila Benešovského jarmarku. Velmi úspěšnou akcí byla Noc literatury, kde jsme si poslechli vybrané ukázky v podání Zuzany Vejvodové nebo Honzy Musila. Povedené byly akce o Ludmile Vaňkové nebo historicky zaměřené přednášky v podání Tomáše Zouzala (Co to byl dvůr SS-hof), Daniela Štěpánka (Vzpomínky na tábor) nebo Petra Šraiera (Žili tady s námi). Nesmíme zapomenout zmínit také Týden knihoven nebo Den pro dětskou knihu.

Pro čtenáře jsme zavedli možnost předregistrační prostřednictvím webových stránek, díky které si mohou knížky objednat a rezervovat okamžitě po jejím odeslání. Uživatelé téčka si mohou nechat za mírný poplatek vytisknout svůj návrh na 3D tiskárně.

Díky naší práci jsme byli nominováni do soutěže Městská knihovna roku. Na stupních vítězů jsme nestáli, ale dostali jsme se mezi 8 nejlepších knihoven v rámci celé republiky. I tak považujeme toto umístění za projev toho, že knihovna se ubírá tím správným směrem. Zároveň je to pro nás motivací být ještě lepší.

Ing. Hana Zdvihlová,
ředitelka Městské knihovny Benešov

Město Bystřice slavilo otevření infocentra s kavárnou a muzeem

V centru Bystřice na Ješutově náměstí proběhla v roce 2022 částečná rekonstrukce historického domu U Jelena. Práce vyvrcholily ve čtvrtek 17. 11. 2022 slavnostním otevřením bezbariérového informačního centra. Bystřické infocentrum je specifické svojí víceúčelovostí. Cílem projektu bylo nejen zázemí pro infocentrum, ale také vznik kavárny KAFÍČKO a Muzea loutek. Všechny tři části na sebe navazují ve společném prostoru. Město Bystřice tak splnilo další ze strategických cílů rozvoje naplánovaných do roku 2030.

Role informačního centra je velmi široká. Informační centrum je zásadním prvním místem kontaktu s veřejností. „Proč zrovna infocentrum v Bystřici? Jak já s oblibou říkám, Bystřice je kraj lesů, luk a loutek.

Loutky zde mají dlouholetou tradici, proto otevíráme Muzeum loutek na dlouhých nitích. Loutkáři si v Bystřici předávají loutky po generaci již od 20. let 20. století,“ uvedla Radomila Macháčková, ředitelka Městského kulturního a informačního centra Bystřice.

Infocentrum je aktuálně v provozu ve všední dny v časech od 8 do 17 hodin a v sobotu od 8 do 11 hodin. Během této doby si můžete vychutnat zákusky, chlebičky, skvělou kávu, čaj a víno. Občané mohou využívat služby, mezi které spadá nákup vstupenek na divadelní představení a koncerty, poskytování informací o chystaných kulturních a společenských akcích v Bystřici a okolí, kopírovací služby, pronájem reklamních výlepových ploch, pronájem divadelního prostoru atp.

Infocentrum zastává i funkci turistického centra. Velké oblibě se těší turistické vizitky.

Vše je koncipováno tak, aby si dospělí a děti mohli prohlížet muzeum, kde jsou nyní vystaveny loutky Zdeňka Juřený (scénograf,

více najdete na www.posazavi.com

kteřý působil v divadle Spejbla a Hurvínka), nebo si s dětmi zahrát loutkové divadlo či vyrábět loutky. V nejbližší době zde budou moci děti sledovat loutkové i jiné pohádky v televizi a pohrát si v dětském koutku.

Zástupci vedení města už několik let přemýšleli, na co nalákat návštěvníky Bystřice. V okolí se sice nachází zámek v Líšně, zámek v Tvoršovicích, letiště v Nesvačilech, ale přímo v Bystřici není příliš mnoho turistických lákadel. Proto Mgr. Daniel Štěpánek, místostarosta města Bystřice, ocenil muzeum jako lákadlo pro turisty a představil koncept projektu domu U Jelena: „Protože má Byst-

řice velkou divadelní i loutkohereckou tradici, rozhodli jsme se dům U Jelena předělat na krásné divadlo a muzeum. Do budoucna ještě chceme prostory rozšířit o dílničky pro děti a dospělé, kde mohou trávit volný čas a vyrábět si vlastní loutky.“

Starosta města Bystřice Michal Hodík při slavnostním otevření infocentra vyzdvihl práci na přípravách a realizaci projektu. Osobně poděkoval zaměstnancům úřadu, pracovníkům městského informačního centra a dodavatelským subjektům: „Mám radost, že se našli lidé, kteří moji prvotní představu dotáhli do zdárného konce. Vytvořili

službu, která bude sloužit pro naše občany a zároveň pro návštěvníky našeho krásného města.“

Bc. Denisa Havelka Říhová

Vybíráme z kalendáře:

- 22. 3. 2023 Loutková pohádka Brouček v podání divadelního spolku Lokvar – Divadlo U Jelena, Bystřice
- 25. 3. 2023 Představení Osud jsou dvě slova v podání Divadla pod Petřínem – Divadlo U Jelena, Bystřice
- 2. 4. 2023 Velikonoční farmářské trhy – Ješutovo náměstí, Bystřice
- 13. 7. 2023 Talk show 7 pádů Honzy Dědka – amfiteátr zámku Líšno
- 10. 8. 2023 Divadelní komedie Rukojmí bez rizika – amfiteátr zámku Líšno

www.mkicbystrice.cz

Dobré zprávy z Ostředka

Obec, která je členem svazku obcí CHOPOS, v uplynulých měsících realizovala spoustu zajímavých akcí. Některé z nich vybrali občané v rámci participativního rozpočtu. S rekonstrukcí společenského sálu a výstavbou chodníku pomohly evropské dotace.

Ostřeďečtí občané měli v roce 2022 první možnost rozhodovat o realizaci akcí v obci
V loňském roce měli ostřeďečtí občané první možnost navrhnout v rámci participativního rozpočtu drobné projekty, které by chtěli během kalendářního roku v obci realizovat. V rámci rozpočtu obce Ostředek byla vyčleněna pro participativní složku částka ve výši 200 000 Kč. Další 50 000 Kč dostala obec jako dar z rozpočtu Středočeského kraje.

Z došlých podnětů vybralo zastupitelstvo sedm, o kterých následně hlasovali občané,

a podle pořadí se pak začaly jednotlivé akce realizovat. Nejvíce hlasů získal indikativní radar do osady Třemošnice.

Díky daru z kraje se nakonec povedlo realizovat šest ze sedmi podnětů od občanů. Kromě radaru se upravil prostor kolem pomníku padlých z první světové války v Ostředku, koupil nový herní prvek na dětské hřiště v Ostředku, zrekonstruovalo osvětlení a elektroinstalace ve společenské místnosti v Třemošnici, pořídila nová síťka na venkovní stůl na stolní tenis na dětském hřišti v Ostředku a přidal jeden kontejner na papír v Ostředku.

Myšlenka spolurozhodovat se mezi občany ujala, do participativního rozpočtu na rok 2023 přišlo již 15 podnětů na drobné projekty.

Rekonstrukce společenského sálu

V rámci projektu „Rekonstrukce společenského sálu“ bylo instalováno 12 kusů moderního a úspornějšího LED osvětlení včetně tří LED stmívačů, nové pódium o rozměrech 6 x 3 metry, sál byl v prostoru pódia vybaven dvěma kusy opony o rozměrech 3 x 3,62 m a zakrývacím závěsem 5 x 4 m z jevištního sametu. Díky rekonstrukci sálu a novému vybavení se celkově zpříjemní a zmodernizuje prostředí pro návštěvníky spolkových, společenských a kulturních akcí.

Renovaci osvětlení provedla firma René Burcev Elektropráce. Nové pódium a opona byly instalovány firmou Divadelní služby Plzeň. Celkové náklady akce činily 297 125 Kč. Na tento projekt byla získána dotace ve výši 193 072 Kč z Programu rozvoje venkova přes MAS Posázaví.

Nový chodník výrazně zvýšil bezpečnost chodců

V loňském roce byla v Ostředku zdárně dokončena a zkolaudována stavba chodníku vedoucího podél hlavní silnice z jednoho konce obce na druhý. Součástí projektu bylo i vytvoření tří míst pro přecházení. Realizace projektu výrazně zvýšila bezpečnost pohybu chodců po obci. Zhotovitelem díla byla na základě výběrového řízení společnost STURMBAU s.r.o. z Chebu.

Celkové náklady včetně nepatrných víceprací činily 5 460 647 Kč včetně DPH. Projekt „Chodník podél III/1107 a III/11010 v Ostředku“ byl spolufinancován Evropskou unií z Evropského fondu pro regionální rozvoj – z Integrovaného regionálního operačního programu.

V současné době je ve fázi stavebního povolení připraven projekt na odbočnou větev chodníku k ostřeďeckému hřbitovu a připravuje se projektová dokumentace na prodloužení stávajícího, loni vybudovaného chodníku směrem k hlavní silnici Benešov–Sázava, kde by měl navázat na chodník, který vybuduje směrem na osadu Bělčice podél logistického areálu společnosti Prologis.

Ing. Marek Škvor, starosta obce Ostředek

U Samechova vznikl demonstrační objekt ekologického lesnictví

Nastavit lesnické hospodaření tak, aby byly vedle produkce kvalitního dříví plnohodnotně zohledněny všechny ekosystémové funkce lesa, zejména podpora biodiverzity a zmírňování klimatické změny, je hlavním cílem demonstračního objektu pro aplikaci tzv. ekologického lesnictví, který vznikl loni u Samechova, poblíž města Sázavy. Na 64 hektarech ho založil Lesní závod Konopiště (Lesy České republiky, s.p.) ve spolupráci s Katedrou ekologie lesa Fakulty lesnické a dřevařské České zemědělské univerzity v Praze.

Základním principem ekologického lesnictví je napodobovat při těžebních zásazích v porostech dynamiku přírodních narušení (disturbancí) typickou pro daný region (jemnější, variabilní těžba bez vzniku holosečí) a podporovat přítomnost specifických struktur, které jsou daným lesům přirozené. Bude tak například ponecháván dostatek stromů k úplnému zestárnutí a dožití a mrtvého dřeva k zetlení. Zachování tohoto tzv. biologického dědictví zajistí vhodné podmínky pro výskyt a šíření nespočtu druhů organismů, které by jinak v hospodářském lese nemohly existovat. Staré stromy rovněž významně přispívají k ukládání uhlíku, čímž zmírňují klimatickou změnu.

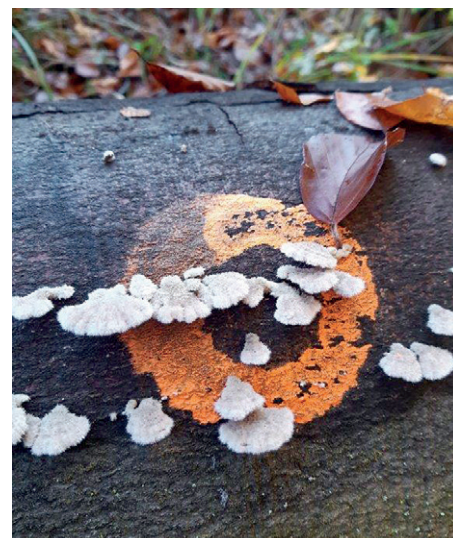
Dalším důležitým aspektem hospodaření je podpora přirozené obnovy (zmlazení) celého spektra domácích, stanovištně původních dřevin (buk, dub, jedle, javor, bříza a další). Je pravděpodobné, že les zde bude postupem času jiný, než na jaký jsou lidé zvyklí. Nebude stejnověký a uniformní a někdo možná bude zaskočen přítomností odumřelých stromů či tlejícího dřeva. Tento zdánlivý „nepořádek“ je však nezbytný pro biologickou rozmanitost lesa.

Návštěvníci lesa si patrně povšimnou barevných značek na kmenech některých stromů. Modrým trojúhelníkem značíme stromy ponechané k dožití, kroužkem stromy odumřelé a ponechané k rozpadu a zetlení, kroužkem s tečkou uprostřed pak odumřelé stromy určené k pokácení z důvodu bezpečnosti

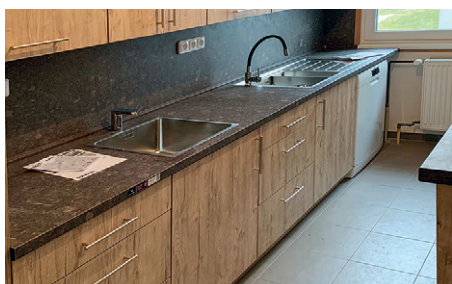
(například u cest) a následnému ponechání k zetlení. Je-li na kmeni pouze barevná tečka, je strom určen k těžbě.

Již v roce 2022 hostil nový demonstrační objekt Samechov několik odborných exkurzí, včetně jedné mezinárodní v rámci předsednictví České republiky v Evropské unii, a byl rovněž zařazen do seznamu demonstračních objektů Pro Silva Bohemica (sdružení lesníků praktikujících přírodě blízké hospodaření). Odborníci i laici se zájmem o více informací či exkurzi se mohou obracet na Lesní závod Konopiště.

Ing. Petr Kjučukov, Lesní závod Konopiště

Co nového v Týnci nad Sázavou

Nové výdejny a zázemí v mateřské škole

Na konci roku jsme dokončili rekonstrukci dvou výdejen a zázemí (prádelny a keramické dílny). Mezi výdejny a zázemím byly vybudovány nové přičky, položeny keramické podlahy, rozvedena elektroinstalace, vybudováno vodovodní a kanalizační potrubí a byla provedena kompletní výmalba. Poté byly do obou výdejen nainstalovány kuchyňské linky na míru. Celkové náklady činí více jak 1 milion Kč, dotace je skoro 800 000 Kč. Finanční prostředky město získalo přes Místní akční skupinu Posázaví z Programu rozvoje venkova.

Nové vybavení v základní škole

V loňském roce si základní škola požádala o dotaci na vybavení, konkrétně na nové ko-

berce, kancelářské židle, dataprojektor, počítač a dřevěné vybavení do tříd a do sborovny. Celkové náklady jsou víc než 400 000 Kč a dotace pokryje víc než 325 000 Kč. Finanční prostředky škola získala přes Místní akční skupinu Posázaví z Programu rozvoje venkova.

Bc. Věra Velková, projektové řízení

Participativní rozpočet 2023

Dne 31. ledna 2023 byl ukončen sběr projektů do čtvrtého ročníku participativního rozpočtu. Stejně jako v předešlých letech má město připravenou částku 500 000 Kč na projekty, které obyvatelé sami navrhli. Pokud získají dostatečnou podporu ostatních obyvatel, budou také zrealizovány. Do letošního ročníku bylo podáno osm projektů v celkové výši 978 190 Kč.

Na začátku února jsme posoudili podané projekty, mj. jejich realizovatelnost či finanční náklady. Zohledňovali jsme, zda je projekt realizován na městském pozemku a jaké je využití pozemku v územním plánu. Dva projekty jsme vyhodnotili jako nerealizovatelné. Šest projektů postoupilo do hlasování. Jejich medailonky jsou od 1. března 2023 zveřejněny na www.mestotytnec.cz.

Hlasuje se o nich do 20. března, každý hlasující má 2 kladné hlasy a 1 záporný hlas.

Projekty podané do participativního rozpočtu 2023:

Odpočinkové místo – Plavecká cesta

Výstavba turistického přístřešku na Plavecké cestě. Díky její revitalizaci v roce 2022 se zhruba v polovině trasy po odstranění náletového porostu otevřel krásný výhled do krajiny. Jelikož je tato „modrá“ turistická stezka hojně využívána, zasloužila by si odpočinkové a vyhlídkové místo sloužící všem, kteří se rozhodnou si na chvíli odpočinout a relaxovat pohledem do krajiny.

Skákací hrad pro dětské akce v Týnci nad Sázavou a jeho místních částech

Zakoupení skákacího hradu pro spolky pořádající dětské akce na území našeho města. Skákací hrad by byl dalším oživením těchto akcí a zábavou pro všechny zúčastněné děti.

Obnova cesty na Hrádečnici v Čakovicích

Obnova úvozové cesty od rybníka v Čakovicích na Hrádečnici, prokácení dřevin a zpevnění turistické cesty.

více najdete na www.posazavi.com

Osvětlení hřiště Podělusy

Realizace projektu osvětlení hřiště umožní hřiště využít celoročně. V letošním roce Podělusy plánují založení nohejbalového spolku a chtějí se zapojit do amatérských turnajů v okolí.

Zastínění dětského hřiště ve Zbořeném Kostelci

Cílem tohoto projektu je umožnit celodenní využití dětského hřiště u sokolovny ve Zbořeném Kostelci. Nabízí se jednoduché řešení ve formě plachty nad hrací plochou.

Osvětlení víceúčelového sportovního hřiště v Krusičanech

Jedná se o instalaci 4 LED reflektorů pro osvětlení sportovní plochy – napojeno na veřejné osvětlení, ovládání spínačem u hřiště, s časovým omezením do 22.00.

Plavecká cesta dokončena

Vítězný projekt participativního rozpočtu 2022 Revitalizace Plavecké cesty byl v závěru roku 2022 z velké části dokončen a peceradští hasiči si mohli konečně „plácnout“. Pro veřejnost byla cesta zpřístupněna v lednu 2023.

Autorem a předkladatelem participativního projektu byl Roman Hudrlík, realizátorem celé akce ale sbor dobrovolných hasičů Pecerady. Pomáhali i mladí hasiči, místní dobrovolníci a především velké stroje. Předmětem revitalizace zmíněné cesty v délce 1,2 km bylo odstranění dřevního porostu, který cestu během let stále více zužoval. Součástí revitalizace byly také provizorní úpravy terénu, položení podkladové vrstvy ze šterku a finální úprava povrchu cesty. Od nového roku tedy touto cestou projdete či projedete na kole, „aniž byste se zachytili do šípků, popálili kopřivami nebo odřeli od přebujelých

náletových dřevin“, jak popisoval ve svém zdůvodnění projektu Roman Hudrlík. Cesta je alternativní trasou k cyklostezce 8224 mezi Týncem nad Sázavou a Poříčím nad Sázavou a je určena pouze pěším a cyklistům.

„Všem, kteří se na revitalizaci Plavecké cesty podíleli, patří velké poděkování, protože projektu věnovali několik víkendů svého volného času a odvedli neskutečný kus práce,“ doplnil Jiří Franěk, starosta SDH Pecerady.

Projekt byl uskutečněn ve spolupráci s městem Týnec nad Sázavou, které zajistilo financování v celkové částce 253 050 Kč v rámci participativního rozpočtování 2022. Druhým projektem, který byl loni vybrán k financování na základě veřejného hlasování, bylo workoutové hřiště v Podělusích.

Ing. Alena Pivoňková,
koordinátorka Zdravého města a MA21

Vánoční nadílka s Občanskou poradnou

Cesta integrace

Radost pod vánočním stromčkem nemusí být jen odezvou na

drahé dárky. Někomu stačí málo – kosmetika, školní potřeby, poukaz do lékárny... nebo montérky. Právě tyto (pro někoho) drobnosti dokázaly vyvolat úsměv na tváři několika „lidí v nouzi“, kteří mají jinak ke spokojenosti v životě daleko. Stalo se tak o loňských Vánocích díky empatii pracovníků benešovské Občanské poradny (Cesta integrace o.p.s.), kteří pro ně nad rámec svých běžných povinností připravili mimořádnou nadílku.

„Podařilo se nám to díky Posázaví o.p.s., která výzvu k pomoci rozšířila mezi dárce a sama velkým dílem pomohla. Lidé se pak většinou sami ozývali, že něco pořídí, nebo že nám přispějí. Všechno, co bylo na seznamu, se nám podařilo dát dohromady. A k tomu jsme navíc přidali drobnosti pro radost, třeba malovaný kamínek nebo svíčku,“ řekla vedoucí Občanské poradny Benešov Alena Radová.

Obdarovat se podařilo devět z našeho pohledu nejpotřebnějších rodin, od samoživitelů s dětmi po osamělé seniory. Alena Radová se s nimi setkává v rámci poraden-

ství v průběhu celého roku. „Když vidím, že někdo z nich žije úplně sám, a je jasné, že sám bude i o Vánocích a Štědrém večeru, tak mě to nenechává chladnou. Chtěla jsem jim udělat radost a zpříjemnit svátky,“ vysvětlila, co bylo impulsem k uspořádání dárcovské akce. Odměnou jí pak bylo dojemné setkání, při kterém obdarovaným

předali opravdové vánoční dárky zabalené ve vánočním papíru. Nejvíce nadšení projevily děti, ale šťastné byly i jejich maminky. „A když vidíte pána v letech, jak si rozbaluje dárek, třeba obyčejné napínací prostěradlo, a v jeho očích se odráží radost a dojetí, je to nepopsatelný pocit,“ dodala Alena Radová. Pro všechny obdarované to podle ní bylo překvapení, nikdo z nich to nečekal.

Na výzvu, kterou ředitelka Posázaví o.p.s. Bohunka Zemanová rozšířila do světa, zareagovala řada lidí. Někteří přispěli finančně, jiní nakoupili konkrétní dárky ze seznamu. Na něm se objevily věci, které Alena Radová zaregistrovala v rozhovorech s klienty. Poukazy do lékárny nebo papírnictví, hygienické potřeby, kosmetika, prášek na praní, montérky, káva, osuška, ale i hračky, knížky nebo pamlsky pro domácí mazlíčky. Někomu se to může zdát málo, pro někoho to ale byl dárek k nezaplacení.

jt

Děkujeme, že jste s námi svým dobrým skutkem pomohli splnit několik na první pohled obyčejných, ale na druhý pohled neobyčejných vánočních přání.

Obnovy Sázavského kláštera v roce 2023

Po několika letech příprav na komplexní obnovy budov a zahrad v areálu Sázavského kláštera bude již na jaře letošního roku zahájena další etapa. Po nedávno dokončené obnově poutního kostela svatého Prokopa, nedostavěného gotického trojlodí a fary v gesci místní římskokatolické farnosti a financováno z evropských dotačních prostředků se letos k obnovám chystá Národní památkový ústav. Z národních finančních zdrojů do konce roku 2024 hodlá rekonstruovat žlutobílou neorenesanční vyhlídkovou věž a gotické sklepení konventu, tedy bývalého klášterního obydlí, a také s ohledem na environmentální krizi vybudovat v severní a západní zahradě dvě dešťové retenční nádrže, díky kterým se odvlhčí některé z klášterních budov a dešťová voda se bude moci využívat i jako voda užitková.

Koncem loňského roku proběhlo výběrové řízení na dodavatelskou firmu obnovných prací, aktuálně probíhá vyhodnocování nabídek, nejpозději během března dojde k uzavření smlouvy s vítězem a nejpозději v dubnu budou práce zahájeny. „Cílem obnov nebudou jen prosté opravy, ale také přípravy na otevření nových návštěvnických okruhů, a to v prostorách, které v novověku nebyly návštěvníkům přístupny vůbec nebo jen velmi sporadicky v rámci speciálních prohlídek,“ říká kastelánka kláštera Jaroslava Matoušová a pokračuje: „Paralelně pracuje-

me na obsahu nové návštěvnické trasy, která bude procházet přes gotickou, tzv. opatskou kapli a půdními prostory novým dubovým schodištěm na vyhlídkovou terasu neorenesanční věže z 19. století s krásnými výhledy na městečko Sázavu a jeho krajinu. V tomto budoucím návštěvnickém okruhu připomeneme i rod Neubergů, kteří byli vlastníky bývalého zámku a staviteli zámecké věže ve 2. polovině 19. století.“

Současně také probíhají teoretické přípravy na další novou expozici na téma středověkého Sázavského kláštera, jejíž jádro bude umístěno v opravovaném gotickém sklepení a části přízemí konventu. „Připravám nových expozic v gesci Národního památkového ústavu vždy předchází pečlivý průzkum všech dosažitelných historických pramenů a rešerší. Teprve na tomto teoretickém vědeckém podkladě přichází tvorba libreta, scénáře a výběr mobiliáře, včetně návrhů na jeho restaurování, a také návrhy a výroba nových doplňků, modelů nebo třeba multimedialních ‚vychytávek‘. Podle zaměření expozice Národní památkový ústav spolupracuje při této přípravě i s externími exper-

ty, jako jsou archeologové, historici umění a jiní specialisté. Významným spolupracovníkem realizace expozice bývá následně její architekt. Nejedná se tedy o přípravu v řádu týdnů, spíše měsíců a jednotek let,“ seznamuje kastelánka s tím, co obnáší důstojná a pečlivá tvorba nových expozic s příběhem. Proto je nutno již při zahájení stavebních obnov a oprav začít pracovat nad obsahem, který prostory naplní. Pokud všechno půjde dobře, měly by se nové návštěvnické trasy otevírat již v průběhu sezóny roku 2025.

Během obnovných prací by neměl být stávající provoz kláštera pro návštěvníky omezen. Vše se promyslelo tak, aby umístění stavení nebo pohyb řemeslníků byly mimo stávající přístupné prostory, neomezovaly, nebo jen minimálně, návštěvníky, svatebčany, personál kláštera a nesnižovaly možnosti kulturních či společenských aktivit. A tak i v roce 2023 se návštěvnická veřejnost může těšit nejen na neredukované klášterní prohlídky, ale i na oblíbené a již tradiční programy.

*Slávka Matoušová,
kastelánka Sázavského kláštera*

Do Sázavského kláštera za poznáním i zábavou

Od loňského roku nabízí část Sázavského kláštera ve správě Národního památkového ústavu kromě klasických prohlídek s průvodcem také interaktivní **videoaudioprohlídky** s mobilním telefonem nazvané Sázava v proměnách času. Návštěvníky seznámí mimo jiné se staršími podobami kláštera, virtuálně nahlédnou do prostoru svatoprokopské jeskyně nebo uvidí podobu středověkého sídliště s tetrakonchálním chrámem z 11. století, z něhož jsou dnes patrné jen jeho archeologické základy na klášterní zahradě. Mohou také „pozorovat“ stavbu nedokončeného gotického chrámu, jejíž vizuál vytvořili tvůrci studia Warhorse pro videohru Kingdom Come: Deliverance. Zakusí atmosféru autentických interiérů středověké kapitulní síně, barokní jídelny, křížové chodby či opatské kaple s chorálou či jemnou hudbou. V komentáři prohlídkové trasy, který namluvil profesionální herec, uslyší i několik vět staroslověnského jazyka.

Tradiční **výtvarná soutěž pro děti a mládež**, kterou vyhlásila správa kláštera ve spolupráci se spolkem FAKT-UM, je letos na téma Knížecí a královské rodiny a rytíři středověku aneb princové a princezny, králové a královny, rytíři, turnaje, šlechta. Probíhá od 1. března do 1. srpna 2023 a výsledky budou vyhlášeny 13. srpna v rámci Květinového dne. Během celodenního programu

s jarmarkem, rytířským představením, hrou pohádkou a dalšími aktivitami pro malé i velké budou v bývalém klášterním obydlí vystaveny všechny soutěžní práce. Prohlédnout, ale i koupit si je tam pak bude možné do konce září a výtežek bude využit na obnovu nástěnných maleb v křížové chodbě kláštera a na další kulturní aktivity.

Pro rodiny s dětmi, vícegenerační skupinky i menší kolektivy dětí a mládeže připravuje správa kláštera s pomocí dobrovolníků **interaktivní programy s návaznými tvůrčími dílnami pod názvem „Klášter svatého Prokopa“**. V první části si návštěvníci prohlédnou nejkrásnější a nejvzácnější prostory bývalého klášterního obydlí, při kterých si budou moci mimo jiné třeba i zazpívat v akusticky silných prostorách. Druhá část programu bude tvůrčí – každý účastník si vyrobí svůj vlastní suvenýr, dáreček nebo upomínku. A pokud se někdo bude chtít v Sázavě ještě zdržet, může se vydat na „pátračku“ – nenáročnou procházku po zajímavých místech městečka s vyplňovačkou – na úspěšné luštitelé tajenky čeká malá odměna.

Letní festivál **Květinový den** se letos uskuteční v neděli 13. srpna od 10.00 do 16.00 hodin. Po celou návštěvní dobu bude otevřena expozice Sázavského kláštera pro individuální bádání a prohlídky se sniže-

ným vstupným a také interaktivní pátrací a zábavnou hrou pro jednotlivce i rodinné kolektivy. V částech areálu bude jarmark, divadélko pro děti, šermířské představení nebo práce s květinami.

Podrobné informace jsou na:
www.klastersazava.cz.

red

Se svolením správy Kláštera Sázava
– fotoarchív kláštera

Jak se žije v Krňanech – obci v klínu mezi Vltavou a Sázavou

Z jedné strany rozvázná Vltava zkrocená slapskou přehradou, z druhé strany dravá Sázava místy sevřená kamenným kaňonem. Klín, v němž leží Krňany a k nim náležející obce Teletín a Třebstín, je opravdu mimořádně hodnotným kouskem přírody. Věděli to i Pražané, kteří sem už za první republiky začali vyrážet za víkendovými dobrodružstvími. Právě tady, zejména pak na březích řeky Vltavy, zakládali první trampské osady... A jezdí sem dodnes, i když prvorepubliková idyla je už většinou dávno ta tam. Místní by mohli vyprávět!

V Krňanech, Teletíně a Třebstíně je vedle 250 domů určených k trvalému bydlení 729 chalup. K pobytu je zde přihlášeno asi 500 lidí, chalupářů je odhadem třikrát víc. „Problém vidím v tom, že spousta chatařů tady celoročně bydlí, ale nejsou přihlášení k trvalému pobytu, přitom vyžadují veškerý komfort. Jediné, co od nich přijde do rozpočtu obce, je daň z nemovitosti,“ posteskla si starostka Kateřina Tichá. Vzhledem k tomu, že obec klade velký důraz na zachování klidného rázu lokality, i územní plán zásadně nerozšiřuje počet staveb ani rekreační zástavbu. „Nechceme to tu proměnit v další satelitní městečko, ani rozšiřovat zástavbu chat, těch tady máme dost. Trendem je spíš umožnit těm, co tu žijí, poklidné a příjemné bydlení,“ dodala starostka.

Hasičárna, nebo knihovna?

Velké investiční akce si obec s ročním rozpočtem kolem devíti milionů korun dovolit nemůže. Přesto se jejím vedení v posledních letech podařilo leccos vybudovat, a to s pomocí dotací. Chloubou je opravená hasičská zbrojnice v Třebstíně, kde po kompletní rekonstrukci vnitřních prostor našla nové zázemí i obecní knihovna. „Stalo se z toho takové komunitní centrum, což je perfektní. Třebstín se rozrůstá, je tam hodně mladých s dětmi, které teď mají kam

chodit. Žije to tam,“ uvedla starostka. Přiznala, že původně byla trochu skeptická, ale knihovna díky šikovné knihovnici neskutečně funguje. Kromě pravidelného předčítání pro děti se tam i cvičí a konají se různé akce. Za mnohými z nich stojí dobrovolní hasiči, kteří obci hodně pomáhají, pořádají třeba také úklidové akce. „Dotace do rekonstrukce hasičárny se rozhodně neminula účinkem,“ dodala starostka. Hasiči podle ní dostanou i nový automobil pro přepravu osob – dotaci na jeho koupi už mají potvrzenou, čekají jen, až bude automobil na skladě.

Kulturní a sportovní život v obci

Podle starostky je kulturní život v Krňanech a jejich částech bohatý, což vítají zejména mladí obyvatelé. „Máme aktivní kulturní komisi, která organizuje spoustu akcí a setkání. V loňském roce po dlouhé odmlce proběhlo i vítání občánků. Je tady i hodně lidí, kteří se nějakým způsobem podílejí dobrovolně, bez finančních nároků, na různých tvořeních pro děti, pořádání divadelních představení apod. Dokonce nám sem v létě zajíždí letní kino – loni tu bylo dvakrát. Máme tady také aktivní sportovce, řešíme pro ně přístavbu kabin s hygienickým zázemím na hřišti,“ vypočítala. V obci funguje jeden obchod a dvě hospody. Škola tu není a ani se o ní neuvažuje, finančně i logisticky by to bylo náročné. Školáci dojíždějí do Netvořic a Hradištko. Podobně je tomu u předškolních dětí, letos se tu ale otevřel lesní klub pro nejmenší, který chce obec podpořit.

Štěstí přeje připraveným

„Snažíme se získat dotace na další věci, ale větší projekty nám komplikuje to, že náš katastr je rozsáhlý. Snažíme se proto investice rozdělit mezi všechny tři obce,“ poznamenala starostka. Opravit by podle ní potřebovaly místní komunikace, kterých mají spoustu. Plánují také rekonstrukci jedné chátrající

budovy, do níž by chtěli přestěhovat obecní úřad – aktuálně na to ale není žádná dotační příležitost. Vybudovat chtějí další byty v budově bývalé školy... „Plánuje se obchvat Krňan, který by měl vést před fotbalovým stadionem, je to všechno součástí připravované stavby dálnice D3 v Posázaví. Chceme zachovat území takové, jaké je. Víím, že je to velmi optimistické a jednou ten stavební boom stejně přijde. Pokud přijdou developři, budeme se snažit s jejich pomocí vylepšit třeba silnici v Závisti, která je úzká, jsou na ní autobusové zastávky, nejsou tam chodníky. Z vlastních zdrojů to ale nejsme schopni zajistit,“ uvedla starostka.

Trable s infrastrukturou

Velkým oříškem je nevyhovující infrastruktura – vodovod a kanalizace v obci nejsou. Povedla se pasportizace historického vodovodu, který má docela vydatný zdroj vody a zásobuje místní zemědělský podnik a část zástavby v Krňanech. „Chceme postavit nový vodojem, který by využíval vodu z tohoto zdroje a z nového vrtu, který teď řešíme. Pokryli bychom tím zásobování vodou v Krňanech a v případě extrémního sucha bychom odsud mohli vodu zavážet i do Třebstína a Teletína. V plánu je i spojit oba zdroje, z nichž by šla voda do vodojemu s jednou čisticí jednotkou. Jsme na začátku projektování, snad se nám to podaří. Musíme využít dotací, pokud to bude možné, protože z vlastních zdrojů to nepokryjeme a obec zadlužit nechceme,“ uvedla starostka. Obec podle ní má našetřené peníze, ale musí je využít s rozvahou. „Nemůžeme tyto zásoby použít na jednu akci a pak zůstat bez peněz,“ dodala.

Obec je velmi členitá, takže i vybudování kanalizace by tu bylo stavebně a finančně velmi nákladné. Kdysi se uvažovalo o příspěvku na domácí čistírny, některé pozemky to ale neumožňují. Řešením by mohly být společné čistírny pro více nemovitostí, jedná se však zatím pouze o úvahy.

Odpadové hospodářství

Velký počet chat a chalup způsobuje obci také problém s likvidací komunálního odpadu. Ve spolupráci s Ministerstvem vnitra proto hledala, jak tento rozpor vyrovnat. „Došli jsme k tomu, že je pro nás optimální vybírat poplatek za litr odpadu a dát si minimální dílčí základ, takže ať chalupář, nebo trvale bydlící, musí zaplatit minimální poplatek daný obecně závaznou vyhláškou,“ řekl místostarosta Petr Vopršal.

Zákon podle něj tlačí obce k tomu, aby proporně snižovaly množství smíšeného odpadu ve prospěch tříděného, tudíž aby stimulovaly občany k třídění. „V roce 2025 musí být 60 procent odpadu tříděného, to je velký problém, teď ho máme necelých 14 procent. Hodně to devalvoval systém likvidace odpadů u chat. Abychom ho zjednodušili, přistavovali jsme k nim velkoobjemové kontejnery, kam se házelo všechno. Náklady se

tím ale zvyšovaly a odpadové hospodářství obec ročně stálo 1,25 milionu korun, což je při rozpočtu devět milionů korun obrovská částka. Obec s rozpočtem v naší výši platí za odpad obecně do 300 000 korun," popsal místostarosta.

Obec proto systém likvidace komunálního odpadu od základu změnil. Kromě 120litrových nádob obyvatelům nabídne i 80litrové a rozšíří počet kontejnerů na tříděný odpad ve sběrných místech. „Narážíme ale na to, že popelnice ani kontejnery nejsou," posteskl si místostarosta. V chatových osadách, které jsou pro svozovou techniku nedostupné, se odpady budou shromažďovat v pytlích ve speciálních zamykatelných klecích, které obec nechala vyrobit. Pytle pak obec na vlastní náklady převezde do sběrných míst, kde si je vyzvedne svozová firma.

Obec řeší také nákup techniky, která usnadní údržbu zeleně a veřejného prostranství. Pořídila už multikáru, sypač s radlicí k protahování komunikací v zimním období. Uvažuje také o koupi nějakého multifunkčního zařízení, které by využila jak na sekání trávy, tak na úklid sněhu. V současné době také zkouší, zda se jí vyplatí mít na veřejné práce vlastní zaměstnance, nebo si na tyto služby někoho najmout.

Z historie

Území Krňan bylo pravděpodobně osídleno již v prvním tisíciletí před naším letopočtem. Podle archeologických nálezů žili v oblasti Keltové – keltského původu je i pojmenování obce Krňan. Později se zde usídlili Slované, kteří dali název Třebsínu (trebiti znamená staroslovansky obětovati). Později celé území patřilo pražským knížatům, která

věnovala některé vesnice Ostrovskému klášteru jako vděk za šíření křesťanství. První písemná zmínka o obci se váže k roku 1061 a vztahuje se právě k Ostrovskému klášteru.

V novodobé historii se do hospodářského rozvoje regionu významně zapsalo pěstování jahod, které na Krňansku zavedl v roce 1912 tehdejší správce z dvorce Chlistova v Teletíně Rudolf Strimpl. Tato činnost se tu velmi rychle rozšířila a po roce 1918 se jahody začaly prodávat do Prahy – vozily se tam paroplavbou po Vltavě. Prodej přinesl místním obyvatelům značné příjmy, takže sadbu postupně odkoupili a jahodovou živnost provozovali ve velkém až do druhé světové války.

www.krňany.cz

jt

Logistický areál u Ostředka získává většinu pitné vody z dešťovky

Nový logistický areál Sázava Logistics Park u Ostředka zajišťuje až tři čtvrtiny potřeby pitné vody přechištěním dešťovky. „Vodu z největší střechy svádíme a shromažďujeme v podzemní nádrži. V úpravně ji poté přechišťujeme na kvalitu pitné vody. Systém je již zkolaudovaný a odzkoušený a voda z něj je v dostatečné kvalitě. Ročně tak uspoříme 8 700 m³ pitné vody," řekla ředitelka strategie UDI Group Marcela Fialková.

Vodu ze střech zbývajících hal a z dalších zpevněných povrchů provozovatel areálu také zadržuje v nadzemních retenčních nádržích a v teplejších částech roku ji bude využívat pro zalévání zeleně, kterou v areálu vysadil. Na pozemku totiž po finálním dokončení stavby bude více než stovka nově vysazených stromů.

Systém, který přechišťuje dešťovku na pitnou vodu, vyšel řádově na 20 milionů korun. Podle dodavatele, společnosti Asio, v takovémto měřítku dosud nebyl v České republice ani na Slovensku vybudován. Dešťová voda je jímána na části střechy největší z hal, a to z plochy zhruba 10 000 m². Podtlakovým systémem je odváděna do akumulací nádrže. Ta je umístěna východně od haly a má celkový objem přes tisíc m³. Z akumulací nádrže dešťovka dále putuje do kontejnerové úpravně, kde je přechištěna a mineralizována na kvalitu pitné vody. Na své využití v koupelnách a dalších místech pro zaměstnance ve třech ze čtyř hal areálu čistá upravená pitná voda čeká v podzemní nádrži o obsahu 17 m³.

Úprava dešťové vody je dimenzována na denní produkci kolem 20 m³ vody odpovídající parametrům pitné vody. Předpokladem je samozřejmě dostatečná kapacita neupravené vody na vstupu, tedy dostatek deště. „Neobáváme se, že bychom neměli dostatek dešťové vody. I v suchých letech počítáme, že bychom měli v retenční nádrži, sloužící výhradně pro jímání vody ze střechy největší z hal, zadržet dostatek vody pro potřeby tří čtvrtin areálu. Zbytek bude zásobován vodou z vrtů. Každoročně by systém mohl uspořit až 8 700 m³ pitné vody," vysvětlila Marcela Fialková. „Právě moderní technologie a jejich využívání může velmi výrazně přispět k tomu, aby budovy včetně průmyslových areálů měly v budoucnu co možná nejmenší dopady na životní prostředí," dodala k unikátní technologii přechištěvání dešťovky na pitnou vodu,

kterou UDI Group ve svém areálu zavedla jako vůbec první v ČR, ředitelka České rady pro šetrné budovy Simona Kalvoda.

O Sázava Logistics Parku

Areál slouží k třídění zásilek z e-shopů a ke skladování zboží pro české odběratele. První z hal byla dokončena loni v dubnu a logistická společnost WEDO zde provozuje třídiřnu zásilek pro celé Česko. V největší hale má sklad potravin pro český maloobchod německá logistická firma Nagel-Group. Další halu využívá Marimex, což je největší český dodavatel bazénů, trampolín a dalšího zboží pro zahradu. Poslední z hal převzala letos v lednu do užívání mezinárodní expedice Emery, která zboží přepravuje tzv. ggalinery, tedy přes 25 m dlouhými soupravami kamionu s návěsem a přívěsem, což je ekologičtější.

Areál je vybudován v environmentálním standardu BREEAM, cílí na úroveň Very Good. Na pozemku, který má 140 tisíc m², byl zachován poměrně velký podíl zeleně – samotné haly zabírají jen 50 tisíc m². Kromě stovky vysazených stromů budou v areálu čmelíny a broukoviště, které zajistí biodiverzitu. Na všech střechách jsou instalovány světlé fólie, které snižují ohřívání vzduchu nad halami, a tím zamezují vzniku efektu tzv. tepelného ostrova. Na části střech je také extenzivní zeleň. Velmi kvalitní tepelná izolace hal zajišťuje efektivní vytápění, energetický štítek počítá s kategorií B, tedy velmi úsporná stavba.

red

Vzpomínka na věčného kluka Lubomíra Lipského

Ředitel Centra sociálních služeb (CSS) v Tloskově Matěj Lipský má umění v krvi. Maminka výtvarnice, otec režisér a hlavně dědeček – legendární herec Lubomír Lipský (1923–2015). „Dědeček byl moudrým rádcem v životě mém i mých dvou bratranců. Vždycky říkal: ‚Nejdřív řemeslo, potom kumšt‘. Nejdřív ať se věnujeme škole, něco vystudujeme, a až pak se dáme na umění. A ještě nás nabádal, ať nehrajeme divadlo, protože sám věděl, jak je to těžké,“ vzpomíná Matěj. On sám měl pak rozhodování ještě o něco těžší, protože podobné rady, tedy „Hlavně nemaluj“, mu dávala i maminka výtvarnice. „Takže mi zbyla hudba,“ dodává s nadsázkou všestranný muzikant.

Kluku, to je pitomost!

Dědečkovy rady si Matěj Lipský vzal k srdci a vystudoval psychologii a speciální pedagogiku, které propojil muzikoterapií. „Dědovi

jsem vždy představoval své šílené nápady a on mě vždycky usadil tím svým ‚Kluku, to je pitomost‘. Když jsem pak už jako ředitel CSS zakládal Rádio Tloskov, jehož moderátory jsou lidé s mentálním a kombinovaným postižením, děda se zamyslel a k mému překvapení řekl ‚A to je docela dobrý nápad‘. Žasl jsem, protože jsem zase čekal tu jeho repliku o pitomosti,“ směje se Matěj Lipský. A byl to právě dědeček, který namluvil jeden z prvních jinglů začínajícího rádia. Doteď lze občas na jeho vlnách slyšet ono nezapomenutelné „Haló, tady Lubomír Lipský, zdravím posluchače Rádía Tloskov“.

Rodina Lipských měla kdysi chatu nad klášterem v Sázavě – Černých Budách. „Dědeček tam jezdil už se svými dětmi, měl to tam rád, byl tam klid. Když jsem byl malý, trávili jsme tam s ním a babičkou celé léto. Později, když pak nehrál divadlo, tak tam odpočíval. Čas

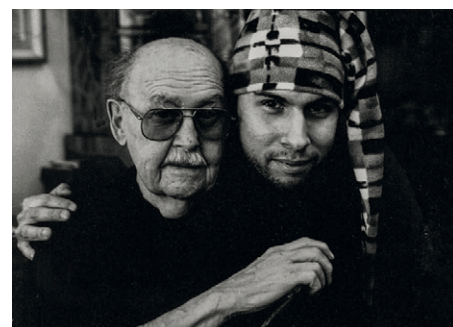
od času odtamtud vyjížděl na estrády a my kluci jsme jezdili s ním. Necháпали jsme, čemu se lidi při jeho vyprávění smějí, protože to byl humor pro dospělé a nás to nudilo. Hrozně jsme se ale těšili na řízky, které po besedě většinou byly. Nebo jsme chodili na jídlo do restaurací v Sázavě. A jak jsme s bratranci byli tři věčně hladoví kluci, hodně jsme toho spořádali – tolik, že kolikrát se i sám kuchař přišel podívat, koho tam pan Lipský s sebou má,“ vzpomněl Matěj Lipský s úsměvem.

Lubomír Lipský byl pro něj především dědeček, že byl slavný, nevnímal. „Přišlo mi, že to tak mají všechny děti, že mají dědečka v televizi, ve filmech nebo novinách. Vůbec mi nebylo divné, že jsme třeba ten kousek do obchodu šli hodinu, protože dědečka každý zastavil a chtěl si s ním povídat. Až později, v pubertě, jsem si řekl, že si chci vyšlapat vlastní cestu, takže jsem nikde neříkal, že jsem vnuk Lubomíra Lipského,“ přiznal.

Matěj Lipský hudbou žije, důkazem jsou hudební projekty, pod nimiž je podepsán, třeba Bratrstvo Luny, Krmelec, Negativ Face... „Negative Face čas od času opráším, udělám nějakou desku... asi rok před dědečkovou smrtí jsme natočili videoklip, ve kterém hrál s mými dětmi a jejich kamarády. Původně jsme ho měli natočit ve velké produkci, bylo to ale velice nákladné, tak jsem to odpísal. Myslel jsem si taky, že dědu do toho tak nějak trochu nutím. Děda ale za mnou jednoho dne sám přišel a ptal se, jestli není škoda, že se to nenatočí. Tak jsme sestavili malý štáb a natočili to skoro na koleně. Bylo to úžasné, všechno vyšlo – podle scénáře tam měl být sníh a sněhulák, ale ještě den před natáčením byla všude kolem zelená tráva. Večer ale napadl sníh a mohli jsme postavit i toho sněhuláka. Dneska je to krásná vzpomínka na dědečka nejenom pro mne, ale i pro mé děti,“ popsal Matěj Lipský.

Kluku, to je velký, jak to zvládneš?

Když se před deseti lety Matěj Lipský stal ředitelem Centra sociálních služeb v Tloskově, do zařízení, které se stará o klienty s mentálním a kombinovaným postižením, dědečka pozval. „Rekl mi tehdy ‚Kluku, to je velký, jak to zvládneš?‘ A bývalý ředitel Ing. Antonín Dušek, který byl u toho, ho ujistil, že na mě dohlédne. Bylo to milé o to víc, že ti dva jsou si něčím hodně podobní,“ řekl Matěj Lipský.

»»»

Práce v CSS Tloskov se pro Matěje Lipského stala velkým koníčkem, i proto, že zde může realizovat spoustu svých nápadů. V současnosti například intenzivně pracuje na realizaci floating terapie založené na relaxaci v beztížném prostředí bazénu se slanou vodou. „Jedná se o nový druh hydroterapie, už nám ho schválilo ministerstvo. Teď budeme vypisovat soutěž na dodavatele. Postavit terapeutický floating bazén je moc těžké, ale pro klienty to bude přínos, hlavně pro ty s kombinovaným postižením. Pomoci by to ale mohlo hlavně spastikům, což chceme zkoumat ve spolupráci s Fakultou tělesné výchovy a sportu Univerzity Karlovy a Univerzitou Palackého,“ přiblížil Matěj Lipský. Myslí, že by se tento nápad líbil i dědečkovi.

Kluku, to jste dobře vymysleli!

Ne, to není další moudro Lubomíra Lipského, to jsem si jen dovolila vytvořit repliku v duchu jeho bonmotů. Přesně tato slova mě totiž napadla, když mi Matěj Lipský popisoval, jak chtějí letos připomenout dědečkovy nedožitě 100. narozeniny. A vzpomenu přitom i na jeho bratra, režiséra Oldřicha Lipského (1924–1986), který by „stovku“ oslavil příští rok. Ve spolupráci s Městskými divadly pražskými a rodným městem bratrů Lipských Pelhřimovem chystají na 19. dubna v pražské Betlémské kapli talk show věnovanou jejich památce. Pod moderátorskou taktovkou Dalibora Gondíka a Otakara Brouška na ně bude vzpomínat rodina, herci, režiséři..., a to všechno za doprovodu melodií z filmů spojených se jménem Lipský, které zahráje klavírista Jiří Pazour. A aby to bylo co nejvíc autentické, řečnit se bude u pultíku z legendárního filmu Ať žijí duchové, který jim zapůjčí pelhřimovské MÚZYum Lipský.

Dědečkovi chtějí věnovat také film Tloskov Fiction, což je svérázný remake kultovního snímku režiséra Quentina Tarantina Pulp Fiction: Historky z podsvětí. Půlhodinový snímek, ve kterém se vedle profesionálních

herců představí v hlavních rolích gansterů tloskovští klienti Jirka a Ondra, byl natočen v roce 2019. Letos se dokončí a premiéru by měl mít na jednom velkém českém filmovém festivalu. „Děda tam sice nehrál, ale podařilo se nám na tom filmu opět spojit naše rodiny. Střihačem byl Dalibor Lipský (syn Lubomírova bratra Oldřicha), který na snímku produkčně spolupracoval se svým synem Tomášem,“ přiblížil Matěj Lipský.

Lubomír Lipský nebude „chybět“ ani na jedinečném koncertu gothic rockové formace Projekt XIII, který se uskuteční 27. května v jeskyni Výpustek v Moravském krasu. Akce, které se primárně zúčastní klienti CSS Tloskov, Domova Laguna Psáry, brněnského Centra Kociánka a organizace Srdce v domě z jihomoravské Klentnice, je otevřen i veřejnosti. „V kapele hrají dědečkovi dva vnuci – kromě mě ještě baskytarista Martin Janďourek. Ve videomappingu, kterým koncert

doprovodíme, se proto děda v nějaké podobě objeví,“ prozradil Matěj Lipský. Přípravuje také knihu o dědečkovi, která by měla vyjít ještě letos a objeví se v ní i dosud nezveřejněné rodinné zajímavosti a tajemství.

Věčný kluk Lubomír Lipský

„Oslovení kluku bylo pro nás synonymem mladého ducha. Můžou být přece sedmdesátiletí kluci a patnáctiletí starci. Kluk není měřítko pro léta, ale spíš pro náboj. Elan vital se tomu říká... Takže i dnes občas myslím, že jsem ještě kluk. Koneckonců – jako mladík jsem hrával dědky, proč bych si dnes nezahrál na mladíka. Klukovinama se člověk dokáže odpoutat i od každodenního životního stereotypu“ – tato slova Lubomíra Lipského si bylo možné přečíst na jednom z výstavních panelů expozice k jeho 90. narozeninám ve foyer Divadla ABC v Praze v dubnu 2013.

Herec a komik Lubomír Lipský se narodil 19. dubna 1923 v Pelhřimově do rodiny cukráře a kavárníka. Otec Vilém vedl tamní ochotnický soubor Rieger, v němž hráli všichni tři jeho synové Lubomír, Oldřich a Dalibor (1930–1947). Lubomír s Oldřichem a dalšími vrstevníky později založili v Pelhřimově ochotnické Dramatické studio mladých a Divadlo satiry. V letech 1950–1990 byl členem souboru Městských divadel pražských a od roku 1996 vystupoval v Divadle ABC.

Lubomíra Lipského proslavila řada televizních i filmových postav, zejména děda Potůček ze seriálu Tři chlapi v chalupě nebo cirkusový klaun Cibulka z filmu Šest medvědů s Cibulkou.

S manželkou tanečnicí Věrou Kittlerovou měli dceru Tatjanu, která je překladatelkou, a syna Lubomíra (1951–1991), který byl filmovým režisérem. Lubomír Lipský zemřel 2. října 2015 v Praze.

jt

O Srdci společně, které bije ve Světě bez obalu

„Vezmi žlutou tužku, namaluj mi hrušku a pod hruškou talíř, sláva, ty jsi malíř!“ Dětská říkanka Františka Hrubína mi „vyskočila v hlavě“ při návštěvě výtvarné dílničky spolku Srdcem společně v Benešově. Tady se totiž můžete stát nejen oním pomyslným malířem, ale také řezbářem, keramikem, loutkářem, pletačkou... A vůbec přitom nezáleží na vašich znalostech a dovednostech. Stačí, když máte chuť se do toho pustit. Jak na to, vám tady rádi ukážou. Navíc si tu můžete i nakoupit, třeba chleba, mouku, brambory, koření, kávu... Srdcem společně totiž našlo zázemí ve Světě bez obalu. I když mají každý svůj vchod, uvnitř se spojují v jeden svět. Že se v tom nějak ztrácíte? Tak začneme pěkně popořádku.

Za keramikou, malováním i šálkem kávy

„Jsme mezigenerační výtvarná dílna, to znamená, že jsme pro všechny generace. Orientujeme se spíš na techniky pro dospělé, ale přicházejí sem i děti. Bývá tady hodně rušno – chodí maminky s dětmi, babičky s vnoučaty, tělesně i mentálně postižení. Každý si dělá techniku, jakou chce, necháváme volný průtok jejich kreativity“, říká majitelka dílny Veronika Kočová. Na příběhu jednoho z klientů pak ukazuje, že tato činnost může mít i terapeutický účinek. Muž je po autonehodě těžce postižený, trpí ztrátou paměti, ale o výrobě keramiky, na kterou do dílničky chodí a kterou má rád, dokáže hovořit i s odstupem času. „To mě na tom nejvíc baví, to je smyslem našeho konání – dovolit lidem, kteří si nevěří nebo nemají tolik příležitostí, aby to zkusili“, dodala Veronika.

Dílna je „otevřená“ přichozím z ulice, není třeba se předem objednávat. „Můžete sem přijít, když máte čas (a my tady jsme) a můžete vyzkoušet techniku, kterou chcete. Někdo tady dělá keramiku, někdo maluje, někdo plete, někdo vyrábí lapač snů, někdo si jen přijde vypít kávu a podívat se,“ říká Veronika. S velkým zájmem se tu podle ní setkává právě keramika, pletení z papírových ruliček, techniky kreslení – olejovými nebo akrylovými barvami, uhlím i tužkou –, můžete si tu vyrobit drobnosti ze dřeva, šperky, drhané dekorace... Nebo si je tu můžete koupit, protože spousta vystavených věcí je i na prodej.

Z Benešova (nad Ploučnicí) do Benešova (u Prahy)

Veronika pochází ze severních Čech, vyučila se v Teplicích a pracovala v keramické dílně v Benešově nad Ploučnicí. Před 15 lety se přestěhovala za láskou do středočeského Benešova, keramika ale šla stranou. Výtvarné práce přesto byly součástí jejího života – naučila se plést košíky z papírových ruliček, maluje různými technikami, háčkuje, baví ji práce se dřevem. „Pořád to ale byla náhražka keramiky. Postupem času jsem si uvědomila, že to jen doma dělat nechci, že chci své zkušenosti předávat dál,“ popsala počátky vzniku dílničky. Původně chtěla založit komunitní centrum, z praktických důvodů dala nakonec přednost mezigeneračnímu prostoru. Otevřeli ho před čtyřmi lety v malé pronajaté místnosti v benešovském pivovaru. Kvůli rostoucímu zájmu ale brzy přestal stačit.

Dva vchody – jeden svět

Díky kamarádkám se Veronika seznámila s provozovatelkami benešovské Čajovny pod Moruší a zjistila, že mají hodně společného. „Otevřely mi bránu do světa. Jednou z nich byla ředitelka soukromé Základní školy Aperto, kde jsem pak začala učit keramiku. Loni jsem tam začala pořádat i kurzy pro veřejnost, ale zájem byl tak velký, že jsem musela začít hledat větší prostory. Vysnila jsem si dílnu v lázních, byla by ale ve druhém patře, což bylo pro někoho nedostupné... A zase mi pomohla náhoda. Chodila jsem nakupovat do prodejny Svět bez obalu a s její majitelkou Monikou Ochel jsem hovořila o tom, že hledám sdílený prostor pro výtvarnou dílnu,“ popsala Veronika, jak a kde nakonec našla střechu nad hlavou. Stěhování ale ještě

tě nebyl konec – loni v červenci s Monikou „zakotvily“ na nové adrese Pražská 1697/2. I když má každá provozovna svůj vlastní vchod, vnitřním průchodem jsou spojeny v jeden prostor. „Stal se malý zázrak. Moničini zákazníci objevují naši dílničku a moji ‚dílničkáři‘ zase přicházejí na chuť bezobalovému nakupování, je to báječné spojení,“ pochvaluje si Veronika.

„Konceptuálně nám to zapadlo do sebe, viděli jsme, že to k sobě patří. Lidi se tady potkávají, což je super. Zákazníci k nám nechodí pro rodinný nákup, koupí třeba jen drobné věci – kilo brambor, nějaké koření –, podívají se, řeknou, že to tu máme hezké a zase se k nám vrátí. Někdo třeba projde kolem jednou, dvakrát a potřetí se tu už zastaví,“ přidává se Monika. Podařilo se jim prostě najít sortu lidí podobného smýšlení, kterým vyhovuje tento způsob nakupování i tvoření.

Obě navíc milují recyklaci, takže k tomu všemu ještě začaly pořádat výměnné swapy. Každý druhý pátek v měsíci sem lidé mohou přinést věci, které už nepotřebují, například drobné elektrospotřebiče, oblečení, knížky, a na oplátku si mohou zdarma odnést věci, které je zaujmou. „Objeví se tu spousta pěkných věcí, které by byla škoda vyhodit a nevyužít je. Už se to rozkřiklo a nacházejí sem cestu i lidé, kteří by sem asi jinak nepřišli. Máme docela velkou podporu okolí,“ dodává Monika.

Dárek z Hithitu

Do loňského Štědrého dne chybělo ještě pár hodin, když dílna a bezobalový obchod dostaly vánoční dárek – peníze na hrnčířské a další drobné vybavení. Složilo se jim na ně 99 dárců na internetovém portálu Hithit, který se věnuje odměnovému crowdfundingu (propojuje kreativní lidi s těmi, kteří je chtějí podpořit). „Tak velkou vlnu pomoci a emocí jsme ani ve snu nečekaly. Nesmírně si vážíme každé koruny, která byla darována na zvelebení a povýšení našeho snu. Možná tak trochu jsme tušily, že nám spousta lidí fandí, ale tolik a tak daleko...“, přiznaly Veronika s Monikou. Peníze použily na nákup hrnčířského kruhu, novou podlahu (tu původní „odnesla“ voda z prasklého potrubí) a pořádný kávovar.

jt

Sen o voňavé domácí marmeládě proměněný ve skutečnost

Sníte rádi? Tak to zkuste se mnou: Sedíte u stolu s hrnkem horkého čaje a před sebou na talíři krajíc čerstvého chleba lehce pomazaného máslem a na něm pořádná vrstva domácí voňavé marmelády. Skleničku s touto dobrotou si raději nechejte po ruce – garantuji vám, že v ní lžička bude mít prě. Říkáte si, proč tolik povyku pro chleba s marmeládou? Tak předně – není to jen tak ledajaká marmeláda, ale ta, kterou jste si právě sami uvařili. Už tušíte? Pokud jste do něčeho (v tomto případě marmelády) dali kus sebe – své znalosti, um, fantazii – je váš pohled na konečný výsledek určitě jiný. Aspoň já to tak mám.

Výmluvy, že to neumíte, že na to nemáte suroviny, správný kastrol, vařečku, refraktometr, skleničky... nejsou na místě. Nemusíte se do toho vrhat sami po hlavě, s pomocí kuchařek nebo internetových vyhledávačů a metodou pokus-omyl ladit tu správnou chuť. Nechte se vést člověkem z nejpovolanějších – majitelkou Marmeládovny Safránka Romanou Šafránkovou, jejíž výrobky jsou ověřeny řadou prestižních světových titulů, třeba World's Original Marmelade Awards 2015, kterou získala na mistrovství světa v Anglii. Ze šesti vzorků, které tam tehdy poslala, jich medaili získalo pět – kromě zlaté si odnesla ještě tři stříbrné a jednu bronzovou. Ve Čtyřkolech, kde na konci loňského roku otevřela novou provozovnu, dá nejen nahlédnout pod pokličku, ale také ukáže a poradí, jak si takovou pochoutku uvařit i doma.

„Připravuji se na to už asi už sedm let, hledala jsem jenom vhodné prostředí, kam bych zájemce mohla pozvat. Ve staré mar-

meládovně to nešlo, až teď už konečně, když jsem postavila novou provozovnu, si můžu splnit svůj další sen. Začít bych chtěla letos, s prvním sluníčkem. Mezi vařením bychom si mohli chvilku posedět venku, dát si kafe, popovídat si, a potom se zase vrátit k výrobě, prostě spojit příjemné s užitečným,” prozradila Romana Šafránková své plány.

Z útulné kuchyně (do níž je mimochodem vidět i přes prosklenou stěnu z malého obchůdku plného skleniček sladkých a slaných marmelád a omáček) je nádherný výhled. Třeba na kostel svatého Klimenta, který se tyčí na protějším kopci, v bývalém slovan-ském hradišti nad Lštěním. Vychutnat si ho můžete zvlášť teď na jaře, kdy jsou okolní stromy ještě bez listů. Později, až se všechno zazelená, nabídne pastvu pro oči přilehlá zahrada (pravda, zatím je jen „na papíře”). Majitelka ji chce vybudovat v duchu Provance, kterou miluje – aby ne, když je jejím život-

ním partnerem sympatický Francouz Max, který při budování nové provozovny vrchovatě uplatnil svou zručnost.

Podoba kurzů vaření marmelády se ještě „piluje”. „Předpokládám, že je budu dělat v sezoně, když bude čerstvé ovoce. Asi bych se zájemci vždycky udělala něco neobvyklého, co si doma neuvaří, pak něco obvyklého, kde bych ukázala, jak to děláme my, a potom něco ke slanému jídlu – grilovací omáčku nebo čatni,” dodala Romana Šafránková. Zatím testuje, kolik času a surovin na to bude potřeba. Vidí to tak na čtyři hodiny práce, na druhou stranu si ale účastníci kurzu odsud hodně odnesou – kromě nových zkušeností i skleničky plné vlastnoručně uvařených dobrot.

<https://safranka.boutique>

jt

Foto Kamila Kučerová

Festival Proti proudu řeky a času

MEZI ŘEKAMI, z. s.

Proč se Keltové usadili na Závisti – strmém vrchu nad Vltavou? Co stojí za zkárou zbraslavského cisterciáckého kláštera Aula Regia? Co hledali prospektoři v písčinych náplavech Bojovského potoka – Třemošnice? Kudy vedla cesta zvaná Slapčice? Kam se poděly vsi Moráň a Živohošť? Co bylo „tvrdou měnou“ lucemburských mincí? Jaká byla úloha vltavských brodů v historii? Na co vzpomínají davelští plavci a šífaři? Odpovědi na tyto a ještě více otázek dá nová publikace Proti proudu řeky a času – Vltava od Keltů po současnost, kterou vydal spolek Mezi řekami. Představí ji netradičně – celoročním cyklem turistických výletů, přednášek, koncertů a country festivalů, a to v místech, o kterých se kniha zmiňuje. Tato přehlídka slova, hudby a poznání se uskuteční od března do září 2023.

„V rámci dlouhodobého cyklu Staletí mezi Vltavou a Sázavou jsme letos vydali knížku Proti proudu řeky a času – Vltava od Keltů po současnost. Rozhodli jsme se ji „uvést“ do života v místech, která v ní popisujeme. Začínáme u Keltů na Závisti, přes Zbraslav a klášter na Ostrově se dostaneme až do Štěchovic a k přítoku Vltavy se Sázavou. Všude tam jsou kostelíky, ve kterých chceme udělat koncert s přednáškou,“ řekl předseda spolku Václav Šmerák.

Festival připravil spolek Mezi řekami ve spolupráci s Regionálním muzeem v Jílovém u Prahy a Třebšínským zvoněním – Kulturou Posázaví a Povltaví v rámci dlouhodobého projektu Staletí mezi Vltavou a Sázavou.

První akcí bude 18. 3. od 14.00 vernisáž nové upravené expozice Regionálního muzea v Jílovém u Prahy nazvané **Tramping stále žije**. O den později se uskuteční vlastivědná procházka po stopách vyprávění cestovatele, trampa a spisovatele Boba Hurikána, kterou provede Michael Antony – Tony, autor publikace Tramping. Sraz je v 11.00 na začátku Posázavské stezky v Kamenném Přívoze, cíl je v Pikovicích.

Slavnostní křest knížky Proti proudu řeky a času se uskuteční 15. 4. od 16.00 v Regionálním muzeu v Jílovém u Prahy v rámci pořadu Hvězdné (Ne) Hvězdy. Hosty tohoto hudebně diskuzního pořadu Tomáše Tichého budou spoluautoři zmíněné publikace archeolog Jan Vizner a dokumentarista Václav Šmerák. Oba pánové budou o knize ho-

vořit také 22. 4. od 15.00 v kostele sv. Jakuba Staršího na koncertě, který bude spojen ještě s přednáškou Martina Šamala, průvodce tímto chrámem. Součástí bude ukázka 3D modelu původního cisterciáckého kláštera a chrámu Nanebevzetí Panny Marie na Zbraslavi z dílny studentů ČVUT.

Součástí festivalu bude i **Pieta** – uctění památky vystěhovaných obyvatel bývalého cvičiště SS ve středních Čechách a zastřešených vězňů koncentračního tábora Hradištko. Uskuteční se 8. 5. spolu s vysvěcením pietního místa u Třebšína. Zajímavou příležitost dostanou příznivci historie 13. 5., kdy se od 10.00 do 15.00 budou moci dobovým šífem přepravit z Davle k Ostrovskému klášteru. Průvodce jim budou dělat archeologové Jan Vizner a Petr Juřina a geograf Tomáš Palatý. Akci zakončí folkový koncert kapely Portrait. Folkový koncert se uskuteční také 11. června v kostele sv. Jana Nepomuckého ve Štěchovicích a bude spojen s komentovanou prohlídkou interiéru a exteriéru tohoto secesního kostela.

Součástí cyklu bude také hudebně edukační festival **Třebšínské zvonění 2023**, pořádaný 1. 7. na loukách nad třebšínskou návší. Kromě vystoupení country hvězd, jako je Věra Martinová, Jakub Smolík, Taxmeni, Jitka Vrbová, Hanka Lounová, Schovanky, Pacifik, Nová Sekce a dalších skvělých kapel, se návštěvníci mohou těšit na komentované výstavy a budou se moci vydat na Pochoď zdraví v Posázaví. Návštěvníci si budou moci prohlédnout zbrusu novou výstavu o Posázavské stezce a rozsáhlou výstavu o trampingu v Posázaví a Povltaví již od jeho vzniku. Již v pátek 30. 6. začíná Třebšínské zvonění koncerty kapel, mimo jiné Šolc boys. V rámci festivalu bude též k vidění rozsáhlý druhoválečný US camp

s přehlídkou vozů US bojové pěchoty, včetně přehlídky zbraní. Rozsáhlý program pro děti je již na Třebšínském zvonění samozřejmostí.

Organizátoři zvou také na koncert s přednáškou o historii Vraného nad Vltavou, a to 12. srpna od 15.00 do tamního kostela sv. Jiří.

Celoroční setkávání se s historií a hudbou na památných místech středního Povltaví a Posázaví se uzavře 9. září na jubilejním 30. ročníku **Trampských Pikovic**. Kromě hudebních veličin, jako je Hop Trop, Vojta „Kidák“ Tomáško, Taxmeni, Paběrky Marko Čermáka, Jitka Vrbová, Pacifik, Devítka a jednoho velkého hudebního překvapení, festival ozdobí mnoho doprovodných činností. Prezentace nových publikací, křest nových knih a především obsáhlé výstavy Posázavská stezka a Tramping v Posázaví a Povltaví. Nebudou chybět ani oblíbené soutěže, jako je Železný tramp, balení US batohů, rýžování zlata a edukační součást pod taktovkou stodůleckých skautů. Celý festival se odehraje v tematické rychlých šípů. Součástí festivalu je též od pátku do neděle karavanové městečko.

V rámci cyklu Staletí mezi Vltavou a Sázavou jako první vyšel pod názvem Ohlédnutí II sborník dokumentů a prací studentů mapující vystěhování regionu mezi Vltavou, Sázavou, Benešovem a Sedlčany během druhé světové války. Na publikaci Proti proudu řeky a času – Vltava od Keltů po současnost – by měla navázat druhá část s názvem Sázava v dějinách regionu, která se začíná připravovat. Bude se věnovat historii dolního toku Sázavy a 100. výročí Posázavské stezky.

jt

Tramping stále žije!

Regionální muzeum v Jílovém u Prahy se kromě specializace na historii těžby a zpracování zlata věnuje historii trampingu. Od roku 1987 je jedna ze stálých expozic věnována krajině mezi Kocábou, Vltavou a Sázkou a historii trampského hnutí. Také depozitář muzea uchovává množství předmětů spjatých s touto tematikou, navíc je stále doplňován z darů i pozůstalostí.

Proto vznikl projekt nové expozice, která nabídne řadu možností, jak atraktivně prezentovat veřejnosti historii i současnost trampingu. Vlastností nové expozice je hravost, možnost komunikace a interakce mezi expozicí a návštěvníkem. Cílem je nalézt adekvátní formu pro daná témata a příběhy a oslovit jak seniory, tak mladé zájemce o přírodu, chataření, muziku či sport v osa-

dách. Těšit se můžete například na posezení v trampském srubu s vyhlídkou na řeku Vltavu, velkou interaktivní mapu osad, iluzi řeky, lesa, přírody a táboráku. Můžete se zaposlouchat do trampské muziky a nechybí ani zábavné aktivity pro děti.

Expozice trampingu je věnována hudební legendě Tonymu Linhartovi, který měl muzeum v Jílovém rád a každoročně vystupoval na Muzejním potlachu. Po jeho smrti přešla

část pozůstalosti do sbírek muzea a jeho osobní předměty budou mít v nové expozici své čestné místo.

„Myslím, že nejen trampové si zaslouží novou moderní expozici vonící dřevem a dobrodružstvím, proto zveme všechny návštěvníky na procházku lesem a trampskými osadami,“ láká ředitelka muzea Šárka Juřinová.

Slavnostní otevření nové expozice proběhne v sobotu 18. 3. 2023 ve 14.00 za účasti kapely Pacifik a dalších významných osobností českého trampingu. Nebude chybět ani trampský humor v podobě krátkodobé panelové výstavy trampských vtipů v parku před muzeem.

*PhDr. Šárka Juřinová, ředitelka
Regionálního muzea v Jílovém u Prahy*

Muzeum v Jílovém ve znamení gotiky

Od 17. 1. do 10. 4. 2023 máte jedinečnou příležitost vidět nevšední výstavu s názvem Česká vrcholná gotika v modelech, jejichž tvůrci jsou studenti programu Architektura a stavitelství Fakulty stavební ČVUT. Výstava představuje převážně stavby z doby Karla IV., z nichž se některé nedochovaly,

nebyly dostavěny, změnily podobu nebo dokonce nikdy nevznikly. K vidění je asi 20 architektonických skvostů vrcholné gotiky v měřítku 1:100, které jsou provedené do nejjemnějších detailů.

Budete svědky například toho, jak vypadala kaple Božího těla na Dobyčím trhu (dnešním Karlově náměstí) v Praze, která byla zbořena na konci 18. století. Uvidíte zbraslavský chrám Nanebevzetí Panny Marie, který patřil v gotickém období k největším v Čechách a byl zničen za husitských bouří. Nebo si prohlédnete, jak by vypadal kostel Panny Marie Sněžné v Praze, kdyby byl dostavěn.

„Všechny modely jsou vyrobeny z dřevité lepenky řezané na laserovém plotru a studenti spolu s pedagogy na nich strávili stovky hodin práce,“ vysvětluje modelář Ing. Michal Chalupa z Katedry architektury Fakulty stavební ČVUT. Součástí expozice jsou i výstavní panely, na nichž jsou uvedeny doplňující informace a současná podoba některých lokalit a staveb. Propracované modely jsou ukázkovým příkladem spolupráce mezi fakultou a některou z kulturních organizací. Studenti tak v rámci své ročníkové práce mají možnost vytvořit model, který neskončí na skříní v kabinetu, ale putuje do

výstavních prostor, kde je představen široké veřejnosti. Školní projekt tím získává další smysluplnou hodnotu a svým tvůrcům poskytuje pozitivní zpětnou vazbu a chuť do další práce. Přijďte se přesvědčit nejen o krásách české gotiky, ale též o šikovnosti mladé nastupující generace našich architektů.

*Mgr. Dana Chmelíková
Regionální muzeum v Jílovém u Prahy
www.muzeumjilove.cz*

Charitativní běh Od nevidim do nevidim podpoří čtyřletou Albertku

Ve Stříbrné Skalici se 8. dubna uskutečnil 8. ročník běžeckého závodu Od nevidim do nevidim. Součástí běžeckého svátku, který pořádá nevidomý běžec a horolezec Honza Říha, budou klání pro všechny věkové kategorie, včetně charitativního běhu. Vítězek bude tentokrát věnován čtyřleté Albertce, které její předčasný příchod na svět způsobil velké zdravotní komplikace. Přesto je to usměvavá, upovídaná holčička, která ráda

komunikuje s okolím a svou odhodlaností, pílí a bojovností jde dopředu, i když „le-nochodími krůčky“.

„Akce se pořádá vždy za účelem pomoci. Je tedy zcela dobročinná a veškerý výdělek ze startovního je věnován vybranému jedinci z řad dětí, který si dle nás pomoc zaslouží,“ uvedl Honza Říha. V prvních ročnících předali vítězek ze startovního Dětského domovu v Sázavě, potom už pomoc zacílili konkrétně. Pomohli například Lukášovi, Šimonkovi nebo Klárce – dětem, které se statečně perou se svým zdravotním handicapem.

Albertka se narodila v září 2018 předčasně v 31. týdnu, měřila 38 cm a vážila 1335 g. Do života si přinesla celou řadu zdravotních komplikací. Ve svých čtyřech letech je dívka na úrovni šesti až sedmiměsíčního kojence. Každý den musí rehabilitovat, aby zdokonalovala své dovednosti a naučila se správně polykat. Od září 2021 navštěvuje tři dny v týdnu speciální školku Smiling Crocodile v pražských Štěrbohovech, kde pod vedením

úžasných asistentek poznává svět. Bertičky cvičení a školka velmi pomáhají, ale bohužel je pojišťovna nehradí.

O závodu Od nevidim do nevidim

Ve Stříbrné Skalici se závodně poběží trail dlouhý 5,5 km a 12 km. Dětem a méně sportovně založeným jedincům je určena trať dlouhá kilometr, kterou mohou proběhnout nebo jen projít. Start závodu na 1 km je v 9.40 a nesoutěžního dobročinného běhu v 10.15. Hlavní závody na 5,5 km a 12 km budou odstartovány v 11.30 – výsledek z delší trati se započítává do seriálu Běžec Podblanicka.

Od nevidim do nevidim je celodenní akcí pro celou rodinu. Stejně jako v minulých letech bude součástí doprovodného programu lezecká stěna. Návštěvníky potěší také koncert Kateřiny Ševidové.

jt

On-line registrace, info o akci jsou na:
www.odnevidimdonevidim.cz

MŠ Maršovice vyhlásila sbírku na vybavení Badatelského koutku

Pomozte vybavit nový Badatelský koutek v přírodní zahradě Mateřské školy Slunečnice v Maršovicích. Uvítají staré, ale funkční vybavení kutilské dílny (třeba po dědečkovi), nepoužívaná malá kladívka, rašple, šroubováky, kovadlinky, svěráky... Sběrka, kterou vypsalá školka ve spolupráci se spolkem Cesta venkova z.s., potrvá do 30. dubna (nebo do naplnění potřeb).

Badatelská dílna, která bude ve školce „otevřena“ zdarma v květnu a červnu 2023, je součástí projektu Dílnička pro děti aneb polytechnické aktivity v rámci předškolního vzdělávání.

Využijí se v ní také přírodní provázky, skládací metr, drátky, hřebíky, šroubky, matky, klíče, kleštičky, dřevěné tyčky, malé dřevěné

kostky, brusný papír, korálky, čisté světlé kamínky, oblázky, funkční ruční nářadí a kvalitní bedny na uskladnění i poukaz do hobby marketu...

jt

Bližší informace na tel.: 317 744 372
nebo e-mail: ms-marsovice@seznam.cz

Seznam partnerů Místní akční skupiny Posázaví a jejich kontaktní údaje k 31. 1. 2023

Název subjektu	Sídlo/adresa trvalého bydliště	Zástupce subjektu pro MAS	Oblast působení
Fyzická osoba bez IČ – občan			
Adriana Ondračková	Týnec nad Sázavou, K Náklí 94, 257 41	Adriana Ondračková	služby
Ing. Lucie Onderčaninová	Týnec nad Sázavou, Na Hlínkách 597, 257 41	Ing. Lucie Onderčaninová	služby
Ing. arch. Iveta Jirásková	Krchleby 4, Křečovice, 257 56	Ing. arch. Iveta Jirásková	služby
Nestátní neziskové organizace			
Cesta integrace, o.p.s.	Říčany, Masarykovo náměstí 6/17, 251 01	Mgr. Alena Radová	sociální oblast
Českomoravská myslivecká jednota, z.s., - Okresní myslivecký spolek Benešov	Benešov, Tyršova 1902, 256 01	Ing. Jan Slabý	environmentální oblast
Historický klub z.s.	Týnec nad Sázavou, Klusáčkova 2, 257 41	Václav Pošmurný	historie, kultura a památky
Klub radosti na Závisti, z.s.	Třebšín 227, 257 44 Krňany	Mina Sigmundová Štilijanová	ochrana přírody
Lidem blíž z.s.	Řehovice 21, Maršovice, 257 56	Ing. Hana Bačíková	děti, rodina, sociální oblast
Mateřské centrum Hvězdička, z.s.	Benešov, Vančurova 1146, 256 01	Ing. Jana Čechová	děti, ženy, rodina, vzdělávání
MC Kulišek, z.s.	Bystřice, Ješutovo náměstí 115, 257 51	Vanda Pechová	děti, ženy, rodina, vzdělávání
Náplava Sázavy, spolek	Kamenný Újezdec 30, Kamenný Přívoz, 252 82	Bc. Věra Weinerová	kultura a památky
Ochrana fauny ČR o.p.s.	Hrachov 13, Svatý Jan, 262 56	Pavel Křížek	ekologie, děti, ochrana přírody
RUAH o.p.s.	Benešov, Křížkova 2158, 256 01	Mgr. Marta Vacková	sociální oblast
Rytmus Střední Čechy, o.p.s.	Benešov, F. V. Mareše 2056, 256 01	Mgr. Pavla Fleischhansová	sociální oblast
Římskokatolická farnost Benešov	Benešov, Na Karlově 92, 256 01	PhDr. Libuše Váňová	církev
Sdružení pro ochranu kulturního dědictví - Zlenice z. s.	Senohraby, Příčná 61, 251 66	Vladimír Havelka	kultura a památky
Sdružení rodičů při Gymnáziu Benešov z.s.	Benešov, Husova 470, 256 01	JUDr. Ondřej Kuchař	děti a mládež, vzdělávání
Sdružení SPORT, z.s.	Tloskov 1, Neveklov, 257 56	PhDr. Radka Jiroušková	děti, rodina, sport
Spolek Karel IV.	Praha 1, Lázeňská 2, 118 00	Ing. Alois Maceška	kultura a památky
Spolek Mateřské centrum Motýlek, Týnec nad Sázavou	Týnec nad Sázavou, Okružní 520, 257 41	Mgr. Daniela Pečenková	děti, ženy, rodina, vzdělávání
SPOLEK POSÁZAVSKÝ PACIFIK	Čerčany, Nádražní 25, 257 22	Ing. Miroslav Tvarůžka	kultura a památky
TSK SALTA Benešov z.s.	Struhařov 68, 256 01	Karel Maršálek	kultura, děti, sport
ZÁŠKOLÁK, z.s.	Postupice, Školní 153, 257 01	Jana Jišová	děti a mládež, vzdělávání
Život v Hradci a okolí - spolek	Hradec 1, Stříbrná Skalice, 281 63	Ing. Evžen Zeman, CSc.	kultura a památky
Podnikatelé			
Bisport s.r.o.	Týnec nad Sázavou, Ing. Fr. Janečka 511, 257 41	Bc. Lenka Řihová	cestovní ruch
Příběh s.r.o.	Týnec nad Sázavou, Ing. Fr. Janečka 511, 257 41	Jaromír Biolek	cestovní ruch
ELTSEN a.s.	Benešov, Jana Nohy 1237, 256 01	Ing. Jiří Stibůrek	cestovní ruch
Hotel Všetice s.r.o.	Praha 1, Revoluční 1081/4, 110 00	Karolína Mikšíková	cestovní ruch, zemědělství
Ing. Jiří Sternberg	Jemniště 1, Postupice, 257 01	Ing. Jiří Sternberg	cestovní ruch, zemědělství
Altum HR, s.r.o.	Týnec nad Sázavou, Brodecká 466, 257 41	Miroslav Němec	cestovní ruch
Mgr. Jana Perníčková	Heroutice 1, Neveklov, 257 56	Mgr. Jana Perníčková	cestovní ruch, zemědělství
Mgr. Matěj Stránský	Praha 1, Haštalská 758/23, 110 00	Mgr. Matěj Stránský	kultura a památky
Obce a města			
Obec Čerčany	Čerčany, Václavská 36, 257 22	JUDr. Mgr. Michal Tupý	veřejná správa
Obec Hradištko	Hradištko, Ve Dvoře 1, 252 09	Lucie Hašková	veřejná správa
Obec Jankov	Jankov, Na náměstí 14, 257 03	Bc. Jitka Jonsztová	veřejná správa
Obec Kamenný Přívoz	Kamenný Přívoz 285, 252 82	Jiří Patera	veřejná správa
Obec Kozmice	Kozmice 12, Benešov, 256 01	Helena Matoušková	veřejná správa
Obec Krhanice	Krhanice 46, 257 42	Mgr. Aleš Papoušek	veřejná správa
Obec Křečovice	Křečovice 9, Neveklov, 257 56	Monika Pechačová	veřejná správa
Obec Lešany	Lešany 23, Netvořice, 257 44	Tomáš Kraucher	veřejná správa
Obec Stranný	Stranný 39, Neveklov, 257 56	Josef Červ	veřejná správa
Město Benešov	Benešov, Masarykovo náměstí 100, 256 01	Mgr. Jakub Hostek	veřejná správa
Město Bystřice	Bystřice, Dr. E. Beneše 25, 257 51	Kateřina Adamová	veřejná správa
Město Jílové u Prahy	Jílové u Prahy, Masarykovo náměstí 194, 254 01	Pavel Pešek	veřejná správa
Město Neveklov	Neveklov, nám. Jana Heřmana 80, 257 56	Ing. Michal Hašek	veřejná správa
Město Sázava	Sázava, Náměstí Voskovce a Wericha 356, 285 06	Mgr. Vladimír Dvořák	veřejná správa
Město Týnec nad Sázavou	Týnec nad Sázavou, K Náklí 404, 257 41	Bc. Věra Velková	veřejná správa
Městys Kácov	Kácov, Jirsíkova 157, 285 09	Mgr. Soňa Křenová	veřejná správa
Městys Maršovice	Maršovice 89, 257 55	Mgr. Bohumil Ježek	veřejná správa
Městys Netvořice	Netvořice, Mírové náměstí 19, 257 44	Monika Šlehobrová	veřejná správa
Svazky obcí			
CHOPOS	Chotýšany 54, 257 28	Ing. Miroslav Kratochvíl	společné aktivity obcí
Státní organizace			
Lesy České republiky, s.p.	Nový Hradec Králové, Přemyslova 1106/19, 501 68	Ing. Petr Kjučukov	lesy
Školy			
Gymnázium Benešov, Husova 470	Benešov, Husova 470, 256 01	Mgr. Roman Hronek	vzdělávání

Tři dny v roce nestačí

14.-16. dubna 2023

Projekt Čistá řeka Sázava, realizovaný společností Posázaví o.p.s., je zaměřen na úklid okolí jedné z nejromantičtějších českých řek. Naši přízeň si ale zaslouží každé místo, kde žijeme, sportujeme, setkáváme se s přáteli, kam jezdíme na výlety. Nezapomínejte, že příroda potřebuje naši pomoc po celý rok! Nevíte, jak na to? Nechte se námi inspirovat! Podoba akce bude záviset na aktuální hygienické situaci.

Projekt Čistá řeka Sázava je dobrovolnická, čistě nekomerční aktivita financovaná z dotací obcí, z příspěvků sponzorů a dalších dárců.

JAK SE ZAPOJIT?

- ▶ jako dobrovolník při úklidu
- ▶ poskytnutím materiální pomoci
- ▶ darováním příspěvku na sbírkový účet 1249-326666339/0800

POVODÍ VLTAVY

PODROBNĚJŠÍ INFORMACE NALEZNETE NA

W www.cistarekasazava.cz **f** [@cista.reka.sazava](https://www.facebook.com/cista.reka.sazava) **@** rekasazava@posazavi.com

EVROPSKÁ UNIE
Evropský fond pro regionální rozvoj
Integrovaný regionální operační program

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

Zpravodaj Posázaví > Číslo 1 – Ročník 2023 < Za informace uvedené v článkách jsou odpovědní jejich autoři. Fotografie jsou z archivu Posázaví o.p.s. a od dopisovatelů. Šéfredaktorka PhDr. Jaroslava Tůmová (jt), tel.: 602 216 637. **Posázaví o.p.s.** • kancelář Masarykovo náměstí 1, 256 01 Benešov. Své dotazy, připomínky a příspěvky můžete zasílat na e-mail: tumova@posazavi.com. **MK ČR E 15860**